

Orminge centrum

GESTALTNINGSPROGRAM
DATUM: 2018-09-18

ANSVARIG/BESTÄLLARE:

Nacka stadsbyggnadskontoret

Emily Sedin, Landskapsarkitekt

Projektgrupp:

Jan Eriksson - Projektchef

Björn-Emil Jonsson - Bygg och Anläggning - Projektledare

Amanda Sterner Nordin Exploatering - Projektledare

Tove Mark - Planenheten - Plansamordare

Katarina Fredrika Friberg - Stadskreatör

Lennart Bohman - Landskapsingenjör

KONSULTER:

Funkia Landskapsarkitektur

Anna Åkerberg, Landskapsarkitekt

Therese Egnor Rezine, Landskapsarkitekt

Jonas Lööv, Landskapsarkitekt

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING

Bakgrund	4
Syfte	4
Mål	4
Omfattning	4
Övriga program / Bilagor:	4

KONCEPT GESTALTNINGSPRINCIPER

Identitet, utformning och konst	8
---------------------------------	---

GESTALTNINGSPRINCIP GATOR

Markmaterial	12
Möblering	13
Växtmaterial	16

DAGVATTENHANTERING

18

EKOSYSTEMTJÄNSTER

19

GESTALTNINGSPRINCIP SKYLTNING

20

ORMINGE CENTRUM - GATURUM

23

1. Huvudgata	24
2. Centrumgata	26
3. Lokalgata	36
4. Angöringsgata	40

ORMINGE CENTRUM - TORG OCH GRÖNSTRÅKET

5. Grönstråket vid Kanholmvägen	44
6. Röda torget	48

BILAGOR

1. Gatuträd
2. Analyser

INLEDNING

BAKGRUND:

Nacka kommun påbörjade 2005 arbetet med planprogrammet för området kring Orminge centrum. Programmet antogs hösten 2015 med målet att skapa ett levande, tryggt och attraktivt centrum för boende, besökare och företag som utvecklar Orminges karaktär och identitet. Detaljplanerna inom projektområdet kommer möjliggöra en ombyggnad av Orminge Centrum med ca 1100-1400 bostäder och ca 27-29 000 kvm tillkommande övriga ytor. I programmet ingår att ge de centrala delarna av Orminge Centrum en mer urban karaktär.

SYFTE:

Detta gestaltningsprogrammet beskriver de principer som ska styra utformning och gestaltning av gator, torg, platser i Orminge centrum. Gestaltningsprogrammet utgör underlag för kommande projektering och bygglovshantering samt underlag till detaljplaner. Förutom generella riktlinjer är detta dokument en bilaga i vissa detaljplaner. Programmet ska ge riktlinjer angående utformning och kvalitéer så att visionen om Orminge centrum kan realiseras i den byggda miljön.

Gestaltningssyftet syftar till att i nästa skede, projekteringsskedet, ge en tydlig bild av respektive gata/väg/stråks karaktär och gestaltning där ytbeläggning, belysning, möblering, träd etc. redan är fastställda.

Gestaltningssyftet syftar till att utgöra underlag till detaljplan och kommer vara en del av samrådshandlingarna med illustrationer för hur ytorna är tänka att gestaltas.

MÅL:

Målsättningen med programmet är att uppfylla Nacka kommuns vision för Orminge centrum.

I planprogrammet finns följande mål för framtidens Orminge centrum beskrivna:

- Ett stadsdelscentrum som är tryggt, tillgängligt och levande.
- Ett attraktivt stadsdelscentrum för boende, besökare och företag.
- Ett stadsdelscentrum som bygger på och utvecklar Orminges karaktär och identitet.

Planprogrammet utgår från 5 strategier som tillsammans med föreslagna åtgärder ska medföra att målen nås. Se bilaga 1 för förslag på åtgärder för respektive strategi.

- Förstärk sambanden och attraktionskraften
- Funktionsblandning
- Förtätning
- Förnyelse
- Försköning

Gestaltningssyftet ska med utgångspunkt i visionen och strategierna ovan ta fram ett gestaltningsförslag som uppfyller målen enligt ovan.

OMFATTNING:

Gestaltningssyftet omfattar att ta fram utformningsförslag för allmänna gator inom Orminge Centrum samt gestaltningsförslag för Röda torget och ett grönt gångstråk. Som komplement till gestaltningssyftet levereras även ett digitalt projekteringsunderlag (auto-CAD) där material och utrustning finns specificerat för hela utredningsområdet.

ÖVRIGA PROGRAM / BILAGOR:

Detta program tar hänsyn till kommunens styrande dokument och bygger vidare på tidigare framtagna material enligt nedan.

Planprogram för Orminge centrum antagen sept 2017
Teknisk förstudie Orminge Centrum 2017-12-01
Orminge Paletten 2011-10-27
Nacka Tekniska Handbok nätversion <https://www.nacka.se/underwebbar/teknisk-handbok/>
nedladdad 2018-02-22
PM Gestaltning inom Orminge centrum 2017-12-01
PM Belysning 2017-06-16 rev 2017-08-22
PM Dagvattenhantering inom Orminge centrum 2017-12-01

GESTALTNINGSPROJEKT ORMINGE CENTRUM
2018-08-18

KONCEPT GESTALTNINGSPRINCIPER

6

Utformningen av den allmänna platsmarken ska stödja viktiga funktioner för området som möjligheten till ökat socialt samspel och minskning av effekterna av klimatförändringarna samt innebära motiverade kostnader för drift och skötsel.

Gatumiljöerna ska i sin utformning hålla samman den urbana miljön och fungera som ett ramverk kring vilken en mångfald av uttryck hos de omgivande byggnaderna kan samlas. Samtidigt ska utformningen av gatorna också bidra till en god orienterbarheten och det ska vara möjligt att förstå gatornas inbördes hierarki. Utformningen ska ta avstamp i det befintliga Orminges kvaliteer. Samtidigt ska utformningen lägga till en egen årsring.

ORMINGES KARAKTÄR IDAG

Enligt planprogrammet för utvecklandet av Orminge centrum är det grundläggande karaktärsdraget i Orminge "bebyggelse som anpassats till natur och terräng i placering och utformning". Hustyperna utgår från en grundform med få variationer som ett resultat av begränsad ekonomi men visar, i ett miljonprogramsperspektiv, ändå på en idériedom som fått uppmärksamhet även utanför Sverige. Färgsättning (se Ormingepaletten) och material (främst bearbetad betong) är tydliga identitetsskapande element.

En stor del av själen i Orminge kommer också från det starka engagemang som finns bland de boende i området. Denna resurs bör användas i arbetet med utformningen av allmän platsmark och framtagande av konst till exempel genom att skapa ett eller flera konstverk i dialog med medborgarna.

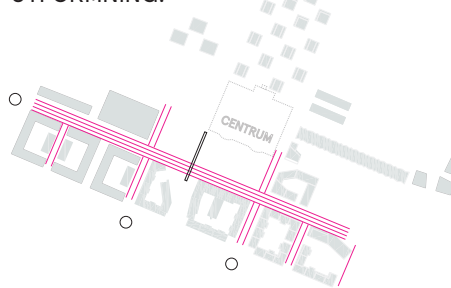
För att stärka Orminges identitet bör utformningen av Orminge centrum generellt utgå från karaktärerna ovan samt (enligt planprogrammet) specifikt använda dem för att skapa platsspecifik konst med global anknytning.

KONCEPT

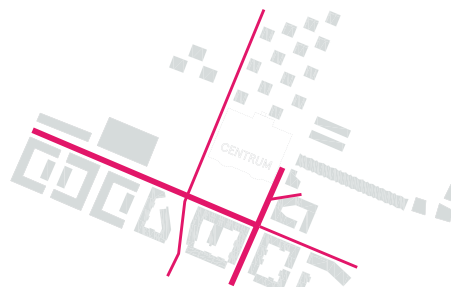
Linjariteten i bebyggelsen och gaturummen förstärks med genomgående kanstenslinjer och tydligt uppdelade zoner i markmaterial och möblering. I denna struktur får det topografisk tydliga landskapet bryta sig in vilket skapar nyanser i de offentliga rummen. Med en lekfullhet och variation i växtmaterialet som inspireras av det omgivande landskapet tillsammans med konstnärliga inslag, skapas levande och upplevelserikta gaturum där det finns plats för människor, nödvändiga funktioner liksom för klimatanpassade åtgärder.

Träden bildar stomme i gaturummen och är en förutsättning för att upprätthålla ekosystemtjänster. Genom trädens placering i rader och olika sorters träd på i olika gaturum förstärks också orienterbarheten. Blomnade träd tillsammans med solitärbuskar och på utvalda platser, perenner, skapar en grön parklik miljö längs gatorna. Detta lättar också upp den nytillkomna mer strikta kvartersstrukturen och blir ett nytt sätt att, med utgångspunkt i Orminges befintliga identitet, anpassa det byggda till den omgivande naturen.

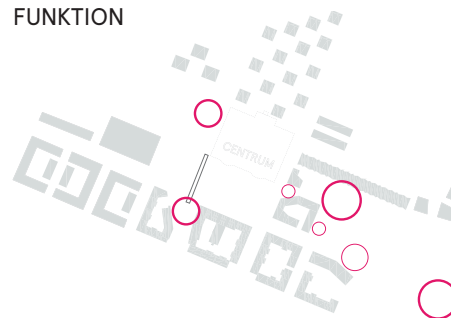
STRUKTUR – I FORM AV LINJARITET, ENKELHET OCH TYDLIGHET I MATERIAL OCH UTFORMNING.

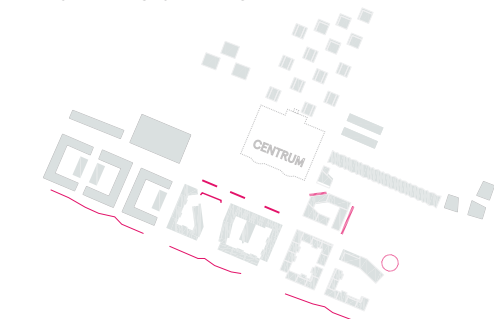
ORIENTERBARHET – I FORM AV HIERARKIER OCH VARIERANDE KARAKTÄR

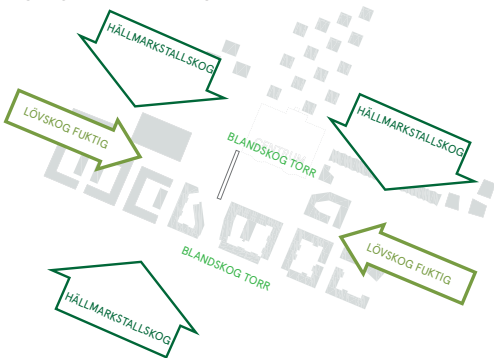
VIKTIGA OFFENTLIGA PLATSER – MED KOMPLETTERANDE KARAKTÄR OCH FUNKTION

KARAKTÄRSSKAPANDE ELEMENT – I STRATEGISKA LÄGEN

LANDSKAPSTYPOLOGI – SOM HÄMTAR INSPIRATION FRÅN DEN OMGIVANDE NATUREN

*Bostadsområdet Västra Orminge uppfördes åren 1967-1971.
Foto ca 1980. Fotograf Åke Östman Källa: Lokalhistoriskt bildarkiv Nacka kommun*

UTGÅNGSPUNKT

Platser för möjliga konstinterventioner har identifierats i planprogrammet liksom fördjupats av stads kreatör Fredrika Katarina Friberg. Gestaltungsprogrammet bygger vidare på det arbetet och kompletterar med tankar som uppkommit under arbetets gång. Idéerna nedan kan tjäna som inspiration och utgångspunkt för ett konstnärligt arbete i Orminge centrum. Vad detta slutligen konkret betyder måste självklart vara upp till konstnären själv att uttolka.

Vi har under arbetet med utformningen av gator, torg och grönstråk, identifierat några viktiga interventioner i den övergripande gestaltningen som på ett tydligt och lekfullt sätt skulle lyfta Orminges karaktär. Dessa tar sin utgångspunkt i element eller objekt som av andra orsaker ändå kommer att vara en del av det framtida offentliga rummet och är: Mönster och färgsättning av sättsteg i trapplöpen, Medborgardrivna målningar av passager vid bussgatan och Trädstöd målade med kulörer från "ormingepaletten". Dessa interventioner kan med fördel kompletteras med andra mer fristående konstnärliga objekt.

Placeringen av eventuella konstobjekt måste studeras noga; de får inte försämrade möjligheterna att drifva ytorna då gatusektionerna är trånga.

FÖRSLAG

KANHOLMSVÄGEN GENERELLT:
Träden och växterna som är valda längs Kanholmsvägen är tänkta att föra tankarna till den lågpunkt (med tillhörande biotop) i landskapet som området för Kanholmsvägens sträckning utgjorde och

som idag avslutas i Sarvträsk. Kanske kan områdets djur vandra in längs med gatan och dyka upp här och var som en påminnelse om platsens ursprung och den anpassning vi har gjort till platsens förutsättningar.

Genom att låta interventionerna på något sätt finnas med längs hela Kanholmsvägen är det möjligt att stärka gatans betydelse och orienterbarhet. Interventionerna bör möjligen koncentreras till bussgatan för att lyfta dess betydelse som knutpunkt.

KANHOLMSVÄGEN BUSSGATAN:
Kan stärkas genom konstnärligt ljus.

KANHOLMSVÄGEN BERGSVÄGGEN:
Kan lyftas fram genom konstnärligt ljus.

KANHOLMSVÄGEN PASSAGERNA:
Eventuellt kommer passager, istället för övergångställen, göras vid bussgatan. Dessa utförs förslagsvis i platsgjuten betong och skulle varje år (på våren) kunna målas. Kanske är det Ormingeborna själva som tar fram ett nytt förslag? Denna målning slits ut efter ett par år p.g.a. fordonstrafiken och vinterns plogning och mår därför bäst av att göras om varje eller vartannat år. Genom interventionen tydliggörs de mest trafikerade övergångarna i Orminge för både fotgängare och trafikanter. Interventionen kan bidra till att ge bussgatan en stark föränderlig karaktär och lekfullhet. Interventionen är inte dyr men kräver visst engagemang från kommunens sida.

RÖDA TORGET:

Om möjligt skulle torgets utformning som helhet kunna föregås av en dialog och platsinterventioner exempelvis genom "Kolibri" (kollaborativ gestaltning) genomförda tillsammans med medborgarna kring funktioner, framtida användning och kanske föränderliga delar. Därefter skulle ett färdigt förslag för torget tas fram. Om tid inte finns för detta tillvägagångssätt kan medborgarna bjudas in i ett senare skede för att exempelvis ta fram ett koncept för en del av torget.

GRÖNSTRÅK KANHOLMSVÄGEN:

Vid ombyggnad av grönstråket vid Kanholmsvägen bör placeringen av Bertil Herlov Svenssons konstverk "del av helhet – helhet av del" ses över för att ges en mer framträdande plats och belysning. Om konstverket ska flyttas från platsen finns möjlighet att placera ett nytt konstverk. Möjliga lägen skulle kunna vara bland tallarna mellan gångväg och bergsskärning alternativt uppe på den lilla "torgytan" nära fasaderna.

NORRA DELEN AV KANHOLMSVÄGEN:

På platsen framför vårdcentralen finns möjlighet att jobba med en konstnärlig beläggning på den "shared space"-yta som avslutar Kanholmsvägen mot Sarvträsk. Markbeläggningen skulle kunna föra tankarna till och locka vidare ut i Sarvträsk eller anknyta till Ormingekarnevalen.

MENSÄTTRAVÄGEN

CIRKULATIONSPLATSERNA:

Längs Mensättravägen utformas tre nya cirkulationsplatser med avstamp i det omgivande landskapet. Cirkulationsplatserna förses med el och vatten för att möjliggöra framtida konstillationer. P.g.a. trafiksäkerhetsaspekter finns begränsningar i att jobba med hårda, uppstickande och/eller skymmande föremål i cirkulationsplatserna. Konstverken kommer främst bilisterna till del och pengarna kunde möjligen komma fler medborgare till del på andra platser i Orminge centrum.

TRAPPOR:

Höjdskillnaderna i Orminge centrum är påtagliga och manifesteras bl.a. genom trapporna upp till Röda torget samt upp till och vid grönstråket. Genom att jobba aktivt med trapplöpen genom konstnärlig utsmyckning kan en nackdel (dålig orienterbarhet och tillgänglighet) vändas till något positivt och identitetsskapande. Genom att använda kulörerna i "ormingepaletten" kan Orminges identitet stärkas.

GÅNGBROARNA:

Belysning av gångbroarna lyfter statusen för fotgängare, bidrar till att lyfta fram höjdskillnaderna i området och kan fungera som landmärken i centrum.

VATTENTORNET:

Ljussättning av vattentornet skulle lyfta fram en ikon och ett landmärke även under dygnets mörka timmar.

Målat övergångsställe med spetsstema. Passagera vid busstorget skulle kunna få ett nytt medborgardrivets utseende varje vår.

Ett exempel på lekfulla identitetsskapande detaljer i det urbana landskapet är att jobba med skuggverkan i perforerade plåtar.

Trappa med konstnärligt utsmyckade sättsteg skapar en stark identitet, ökar orienterbarheten och lockar till användning.

Små gjutjärnsdjur i det urbana landskapet som påminner om det omgivande naturlandskapet.

Målet för gatumiljöerna har varit att skapa långsiktigt hållbara (estetiskt, ekonomiskt liksom funktionellt) gatumiljöer med mycket goda möjligheter för växtligheten, driftsförhållanden enligt Nacka stads standard (i de lägen där det är möjligt), med bättre standard för dagvattenhanteringen än dagens dagvattenpolicy anger (eftersom dagens standard är lågt satt i ett nationellt perspektiv) och med en gatusektion som prioriterar fotgängaren framför bilisten.

För att åstadkomma dessa kvalitéer med det begränsade utrymme som finns tillgängligt måste prioriteringar göras. Exempelvis har vi för Kanholmsvägen, norr om Edövägen, valt att prioritera möjligheten till större träd med gröna växtbäddar som långsiktigt kommer att bidra med stora kvalitéer i gaturummet framför den tidigare föreslagna sektionen med träd på båda sidor som i praktiken innebar träd som ligger för nära fasader, avsaknad av möjlighet till gröna dagvattenplanteringar samt trånga gångytor med svårigheter för driften. I och med föreslagen sektion möjliggörs också för bredare gångytor vilket möjliggör för effektiv skötsel och drift. Av samma anledning har vi längs lokalgatan mot Sarvträsk valt att lägga träden i ytterkant; som en tydlig markering mellan gata och park och i ett läge som möjliggör större träd eftersom de inte står nära en fasad.

Gatuparkering är generellt föreslagen med en bredd på 2 meter där en avstigningszon på minst 0,5 m ligger ovan kantsten i den zon som tillhör gångbanan. Detta för att minska på den upplevda bredden av gatan. På lokalgatorna har möjligheten

att få plats med träd samt tillhörande gröna växtbäddar i varje ände av gatan tillsammans med plats för snöupplag, prioriterats framför maximerandet av antalet parkeringsplatser.

Cykelparkering anläggs i kvarteren närmast bussgatan. Centrum cykelställ bör inte placeras närmare kantsten än 1,6 meter och förutsätts sättas med c/c 0,9 meter.

MARKMATERIAL OCH MÖBLER

Orminge ska ha en sammanhållen och genomtänkt möblering som speglar Orminges karaktär och också tillför något nytt. Utifrån detta har vi valt att jobba med hållbara, robusta material och en dämpad färgskala. Genom att jobba med autentiska material med rosttrögt stål, granit och betong skapas en äkthet och enkelhet. Flera av gatans möbler som cykelställ, räcke, planterings- och påkörningsskydd utförs i variationer av plattstål för att hålla ihop detaljerna. Möbleringen visar endast ett förslag på möbler som representerar den valda karaktären och vissa möbler kan behöva bytas ut i projekteringskedet.

Väl bearbetad ofärgad betong återfinns i de centrala delarna i form av gångbanornas betongplattor med två olika ytbehandlingar; en slät för de genomgående gångstråken och en räfflad vid accentuerandet av en platsbildning.

Väl bearbetad betong återfinns också i de platsgjutna stödmurarna i grönstråket vid Kanholmsvägen samt i trappvägarna upp mot Röda torget där de accentuerar topografin och höjdskillnaderna och i vissa lägen skapar en spännande kontrast mellan det sprängda berget och den bearbetade

råa betongen. Nätstationen föreslås få en fasad av väl bearbetad betong.

Trögrostande stål används i gatornas träd- och växtbäddar; i trädgaller, som kanter i de öppna planteringsytorna och i påkörnings- och planteringsskydd tillhörande dessa planteringar. Det trögrostande stålet ger, med sin färg och yta, värme och karaktär till den hårdgjorda miljön och är ett robust material med små underhållsbehov vilket fungerar bra i de relativt trånga gatusektionerna.

Övriga gatumöbler, som papperskorgar, belysningsstolpar, handledare, planteringsskydd, cykelställ m.m. pulverlackas i samma kulör för att skapa ett sammanhållet intryck. Färgen, en ljus varmgrå kulör, är vald för att ge ett snyggt intryck utan att göra så mycket väsen av sig eftersom gaturummet innehåller många funktioner som ska samsas och omges av byggnader med olika uttryck.

ORMNINGEPALETEN

Färger från Ormingepaletten används i skyltar för vägvisning, i trappvägarna och för vissa objekt på Röda Torget.

TILLGÄNGLIGHET

Tillgänglighet handlar om en individs möjlighet att använda en miljö på samma villkor som andra oavsett individens funktionella kapacitet. Begreppet täcker möjligheten att nå platser, känslan av tillträde till platserna samt framkomlighet och överblickbarhet inom platserna. Möjligheten att nå en plats är avgörande för hur många besökare de får och hur attraktiva de blir. Nåbarhet handlar om förutsättningarna att ta sig till platsen.

Nåbarheten avgörs dels av möjligheten att hitta platsen och dels av möjligheten att komma till den. Orienterbarhet handlar om möjligheten att förstå hur platsen ligger i området. Känslan av att ha tillträde till en plats, när man väl har kommit dit, avgörs av ytans offentliga karaktär.

Trots målsättningen att alla ska ha samma förutsättningar för att kunna använda en miljö finns fortfarande brister i den yttre miljön eftersom det även finns andra faktorer att ta hänsyn till, som trafiksäkerhet, drift och underhåll, estetik och ekonomi. I Orminge finns stora höjdskillnader i den naturliga topografin leder till att vissa ytor är svåra att göra helt tillgängliga för alla personer.

I utformningen av allmän platsmark i Orminge har vi bl.a. jobbat med följande åtgärder för att öka tillgängligheten för alla:

Orienterbarhet: Tydlighet i zonering av gator bl.a. genom linjering av markmaterial, placering av möbler och regngårdar/markgaller. Gator med olika karaktär. Element som markerar centrumgatorna. Skyltning. Markering, omhändertagande och utsmyckning av trapporna; elementen som leder upp till de övre nivåerna.

Trygghet: Väl omhändertagen utemiljö. God sikt. Undvikande av skymda hörn, hög buskvegetation etc. Belysning av god kvalitet. Effektbelysning. Rymliga trapplöp där flera kan mötas och sikten är god.

Nåbarhet: Trappor med bekväma trappsteg, handledare och vilplan. Ramper (lutning 1:12, vilplan och handledare) upp till Röda torget samt grönstråket. Ledstråk längs bussgatan och i korsningspunkter. Bänkar med handledare i strategiska lägen längs stråk, platser och gator. Släta och jämna beläggningar.

GATOR

1. HUVUDGATA

KARAKTÄR:

Genomfartsgata. Bred gata med god framkomlighet för bilister och hög trafiksäkerhet.

2. CENTRUMGATA

KARAKTÄR:

Huvudgata genom centrum. Entré till centrum för bilister. Lokaler och butiker längs hela gatan. Tydlighet i utformning. Grönskan en starkkaraktärsgeivare och mer lekfull som kontrast till den strikta formen. Mest påkostad.

3. LOKALGATA

KARAKTÄR:

Intim, enklare standard, gröna hörn.

4. ANGÖRINGSGATA

KARAKTÄR:

Intim, lugn grön zon, bakgårdskänsla, samspejsyta på fotgängarnas villkor. Definition samspejsyta: *Ytan delas av fotgängare, cyklister och fordonstrafik men där trafiken sker på fotgängarens villkor.*

MARKMATERIAL

BETONGPLATTOR: "Umbra" från Starka, 200x400 mm.

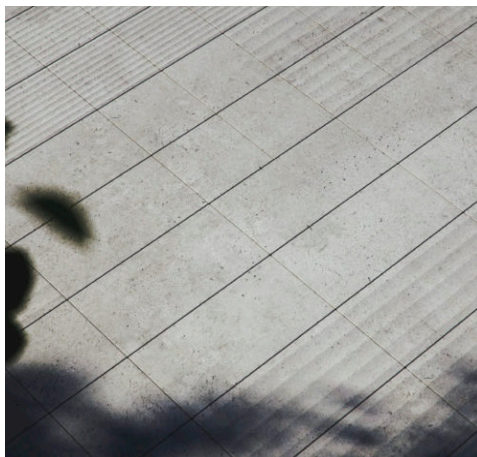
VAR: Släta plattor används på flertalet gångbanor (ej lokalgator) och som fris längs fasad. De randade plattorna används som utsmyckning för att markera speciella platser exempelvis mittstråket på bussgatan och mindre platsbildningar.

VARFÖR: Plattan skapar med sin avlånga form en tydlig riktning medan ytbehandlingen i sin enkelhet ger ett omhändertaget intryck. Den randade plattan anknyter till Orminges betongtradition på ett lekfullt sätt.

ASFALT:

VAR: Körytor, gångbanor lokalgator och cykelbana.

VARFÖR: Kostnadseffektivt material med god tillgänglighet.

Umbra marksten från Starka Foto: Starka

GATSTEN: Storgatsten resp smågatsten. Råkilad. Flammad vid behov av slätt underlag.

VAR: Längs Edövägen, som skiljelinje för cykelväg, som utsmyckning/markering i speciella lägen. Som rännal längs bergsskärning och ramp.

VARFÖR: Hållbart naturmaterial som till en yta upplevs livfull. Anknyter till det omgivande landskapets bergsknallar. Ger en yta ökad status och kan därmed bidra till att markera att en plats eller gata är viktig.

PLATSGJUTEN MARKBETONG: Ljus kulör.

VAR: Kontinuerligt längs hela bussgatan i hållplatslägen.

VARFÖR: Skapar linjaritet och en mer bearbetad känsla längs bussgatan. Förtydligar funktionen för busszonen.

Cykelbana i asfalt med friser av gatsten.

Minskar risken för framtida gropighet mellan stoppzonerna för bussarna.

KANTSTÖD: Längs alla gator används granitkantstöd RV 2, i grå kulör. Längs busshållplatserna använd hållplatskantstöd i granit i samma kulör som ovan.

VARFÖR: Enligt Nacka kommuns standard. Granit har en mycket lång hållbarhet och åldras också med värdighet.

BETONGMARKSTEN: Siena EcoNox från Starka.

VAR: I parkeringsfickor samt på angringsgator.

VARFÖR? För att möjliggöra infiltration av dagvatten. Belsut om eventuell infiltration i dessa lägen tas i projekteringsskedet.

Hållplatskantstöd i granit samt kontrasterande vit platta Foto: St:eriks

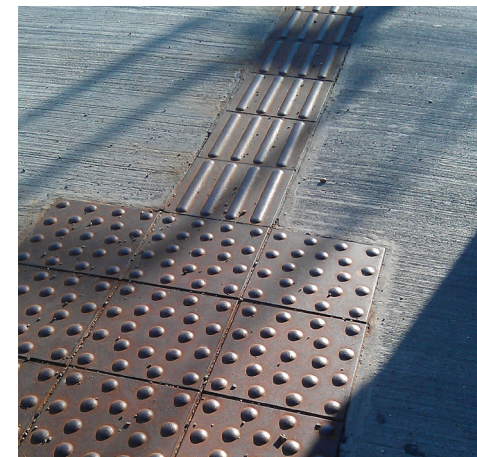
ORIENTERINGSPLATTOR: Starka eller St:eriks sinusplatta och kupolplatta samt kontratsmarkerande platta.

VAR: Vid bussperonger samt vid andra viktiga huvudentréer.

RÄNNDALSPLATTA: Starka rännalsplatta 35x35 cm

VAR? Enligt ritningar.

VARFÖR: Rännalsplattan leder dagvatten till regnbäddarna. Eventuellt skräp hamnar i rännal eller brunnar och inte i planteringsyta.

Orienteringsplattor kring busshållplatser och andra viktiga målpunkter

MÖBLERING

MARKGALLER: Trögrostande stål. Måttanpassat galler "esplanad" från Hammarby bruk. Bredd 1400 mm.

VAR? Kanholmsvägen i läge för "bussgatan". samt Edövägen.

VARFÖR: Markgaller används i lägen där många människor förväntas röra sig och/eller där sektionen är trång. Markgallret fungerar också som utsmyckning i sig i det viktiga centrumläget varför de har givits så långa sektioner.

TRÄDGROP REGNBÄDD: Trögrostande stål bockas kring trädfundament så att fundamentet döljs. Kant är nollad i förhållande till omgivande plattyta.

VAR? Runt alla öppna regnbäddar.

Markgaller av trögrostande stål

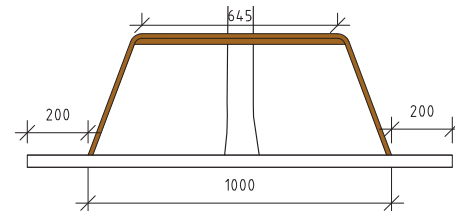
VARFÖR: Trögrostande stål håller ihop utformningen av gatorna med gemensamt material. Kanten ger ett snyggt och hållbart möte med omgivande gångbana. Planteringsräcke kan fästas i stålkant.

STÖD FÖR STAMTRÄD: Utförs i trä enligt AMA DDC.1112 men med högre, 2 m, stölar. Målas i kulörer från "ormingepaletten".

VAR? Alla träd.

PÅKÖRNINGSSKYDD: Trögrostande plattstål 70x15mm 400 mm högt enligt detalj.

VAR? I samband med markgaller.

Påkörningsskydd fästs i markgaller.

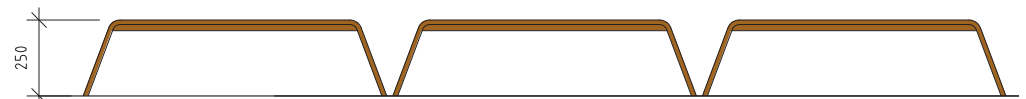

Påkörningsskydd för träd i markgaller

VARFÖR: Påkörningsskydd liksom planteringsräcke förekommer i samband med markgaller respektive öppna trädgropar och utförs i samma material som dessa. Därmed hålls detaljerna i gaturummet ihop till en helhet. Trögrostande stål är ett autentiskt och hållbart material som också tillför en "värme - jordighet" till gaturummet. Både material och känsla tar därmed hänsyn till Orminges övergripande karaktär.

PLANTERINGSSKYDD (dagvattenplanteringar):

Trögrostande plattstål bockat 70x15mm 250 mm högt. Svetsas fast i plattstål enligt detalj.

Detalj planteringsräcke, längd sektioner varierar.

Princip för planteringsräcke i dagvattenplanteringar

VAR? Öppna växtbäddar med träd längs gator.

VARFÖR: Se beskrivning för påkörningsskydd.

PLANTERINGSSKYDD (övriga ytor): Utförs i plattstål 40x10 mm. Synlig höjd 285 mm. Pulverlackas i ljusgrå RAL 7043.

VAR? Vid behov av planteringsskydd i grönstråket Kanholmsvägen och Röda torget.

MÖBLERING

HANDLEDARE TRAPPOR:

Utförs i plattstål 50x15 mm. Synlig höjd 900mm. Räckesståndare c/c ca 1100mm. Vid behov utförs handledare som räcke med mellanliggande spjälor diameter 16 mm. Pulverlackas i ljusgrå ral 7043.

VAR? Trappor och ramper. Som skydd mot fall vid höjdskillnader bl.a. i grönstråket Kanholmsvägen.

CYKELSTÄLL: Vroom 850x600mm art: 696C från Vestre. För ramlåsning i plattstål. Pulverlackas i ljusgrå kulör RAL 7043.

VAR? Kanholmsvägen norr och söder om bussterminalen, Utövägen. Vid behov på lokalgator.

VARFÖR: Cykelställ där det går att låsa fast både i ram och hjul vilket efterfrågas idag. Utformning på cykelställ går även fint ihop med annan utrustning i plattstål.

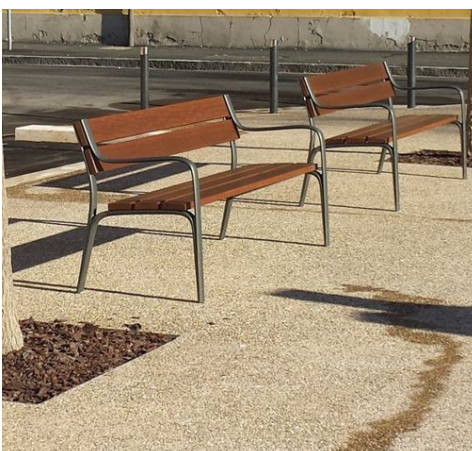
Cykelställ i plattstål för låsning av hela ramen.
Fotot: Vestre

SOFFOR: ALT.1

UM301 Citizen soffor i värmebehandlad ek med grå gjutjärnsben. Från Lekopark.

VAR? Bl.a. bergvägg, entrétorg vårdcentral, i anslutning till trapplöp, i anslutning till planteringar, i grönstråk.

VARFÖR: En kostnadseffektiv bänk som håller mycket hög kvalitet vad gäller material. Formen ger ett något mer klassiskt, elegant och robust intryck än alt.

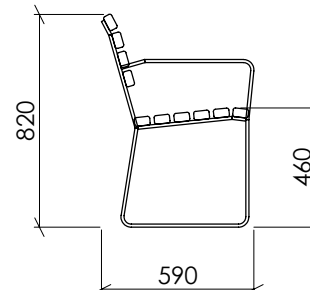
Soffa Citizen från lekopark. Foto: Lekopark

SOFFOR: ALT.2

Botan soffor fristående från Blidsbergs i lärk och RAL lackad stomme 7043.

VAR? Bl.a. bergvägg, entrétorg vårdcentral, i anslutning till trapplöp, i anslutning till planteringar, i grönstråk.

VARFÖR: En något dyrare bänk jämfört med alt 1. Anknyter i sitt uttryck till övrig möblering med bockade plattstål. Finns både som bänk och soffor. Plattstålet har möjligen kortare livslängd i förhållande till gjutjärn.

Soffa och bänk "botan" från Blidsbergs

BÄNKAR:

Botan fristående från Blidsbergs, i lärk och RAL-lackad stomme 7043.

VAR? I busskurer.

VARFÖR: Enkel och relativt nätt i sin form. Platseffektiv i busskuren. Anknyter i sitt uttryck till övrig möblering med bockat plattstål.

SOPKORGAR:

City 701, Vestre. Lackas i RAL 7043.

VAR? I gatornas möbleringzon, på torget samt i grönstråket.

VARFÖR: Finns i flera olika storlekar och utförande. Driftssäkra.

TRAPPOR:

Prefabricerade betongsteg. Stegstorlek 150x 350 mm, vilket möjliggör bekväma och tillgängliga trapplöp. Sättsteg utförs för montering av kakel/klinkerplatta med

Sopkär från Vestre lackas i ljusgrå kulör.
Foto: Vestre

konstnärlig utsmyckning inspirerad av färgerna i Ormingeplaletten.

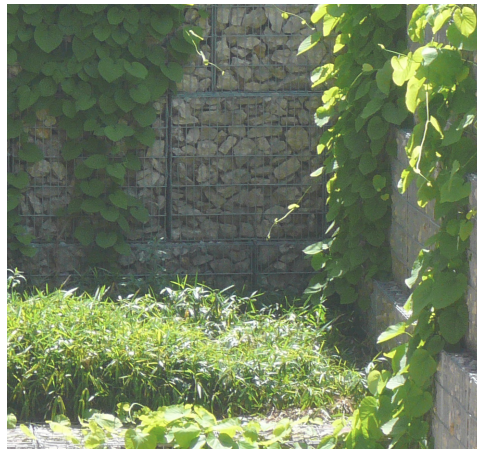
VAR? Röda torget och grönstråket Kanholmsvägen.

VARFÖR: Betong är ett av Orminges karaktärselement. Materialet fungerar bra ihop med platsgjutna betongmurar och uppstickande berg. Möjliggör för specialutformade trapplöp och konstnärlig utsmyckning.

MURAR:

Gabion, nätkorgsmur, Synlig höjd 800 mm. Typ Monotec Standard från Byggros el likv. Bredd 1000mm.

VAR? Som avgränsning mot Mensättravägen samt vid behov som stödmur längs angränsningsgator (tjocklek och höjd anpassas till behov).

Nätkorgsmur, gabion, med klättrväxter

VARFÖR: Kostnadseffektiv, robust material som anspelar på och smälter in i omkringliggande landskap. Kan även fungera som habitat för smådjur. Lätt att täcka med klättrväxter. Används också i intilliggande dagvattenpark Sarvträsk vilket knyter ihop områdets utformning. Bra driftsmässigt då den kräver lite underhåll.

Platsgjuten betong gjuten mot brädform, slipad ovansida.

VAR? I grönstråk vid Kanholmsvägen, i trapplöp och kring vissa planteringsytor.

VARFÖR: Den bearbetade betongen är en viktig karaktär i dagens Orminge som bör föras vidare. Är föreslagen i lägen där anpassning av marknivåer eller möten med befintliga material måste göras vilket kräver platsanpassning. Går att skapa fin struktur genom att gjuta mot brädform.

Platsgjuten betongmur där brädformen givit tydlig struktur och karaktär

BULLERSKYDD:

Gabion med bullerdämpande kärna. Gabion Silent Plus från Byggros el likv. Synlig höjd 2000m. Längs med naturmarken Sarvträsk utförs övre metern av gabionen med genomsiktligt glas.

VAR? Norra delen av Mensättravägen.

VARFÖR: Se avsnitt under "GABION".

BELYSNING:

Philips LUMA 1 på en 8m stolpe, Philips LUMA 2 på 6m stolpe. Linspänn med armatur. Stolpe lackas i RAL 7043. Längs med centrumgatorna Kanholmsvägen och delar av Edövägen kompletteras stolparna med färgrandning i kulörer enligt "Ormingeplaletten".

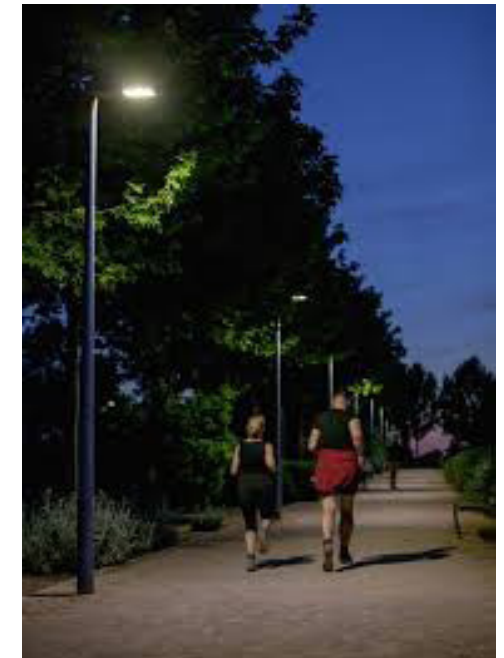

Luma 1 Foto: Philips

VAR? Utmed Mensättravägen 8m stolpe på båda sidor om vägen. Utmed Uppsamlingsgator, 6 m stolpe på en sida av vägen. Linspänn på lokalgator som omges av byggnadskroppar.

VARFÖR:

Se PM Belysning Teknisk förstudie Orminge centrum för argument val av armatur. Linspänn på lokalgator då dessa gaturum är trånga. Lokalgatorna ges en egen tydlig, mer intim, karaktär.

Luma 2 på gång och cykelvägar. Foto: Philips

VÄXTMATERIAL

Träd och växtlighet är viktiga element i den urbana miljön då de bidrar till att skapa mening, rumslighet och identitet. Träd och växtlighet är också viktiga för ökad hälsa och välmående. De förbättrar mikroklimatet genom att erbjuda skugga och lägre temperaturer (minskar effekten av s.k. heat-islands), dämpa vind och minska upplevelsen av buller. De kan minska stress och sjukdom genom att mjuka upp den hårda stadsmiljön vilket ger en känsla av välmående. De ger förutsättningar för en rik biologisk mångfald och bidrar med en rad viktiga ekosystemtjänster bl.a. genom att ta upp luftföroreningar, minskade kostnader för hantering av dagvatten och ökat ekonomiskt värde på intilliggande fastigheter.

VÄXTERNAS FÖRUTSÄTTNINGAR

Att satsa på träd i den urbana miljön är en långsiktigt god investering som, sett i ett brett perspektiv, räknas hem många gånger om i förhållande till investeringskostnaden.

För växter är den urbana miljön dock tuff av flera anledningar; brist på vatten och luft, kompaktering av jordar, salt, mekaniska påfrestningar, skadegörelse mm.

Målet är att hitta en bred palett av träd som klarar de tuffa urbana miljöerna. En mångfald av arter är det bästa sättet att sprida riskerna och skapa en motståndskraftig trädpopulation. Genom att inte välja samma art på en hel gata utan blanda flera olika, skapas en mer robust plantering. Stadsbilden blir annorlunda jämfört med klassiska innerstadsplanteringar, inte lika stram och enhetlig, men med andra och fler kvaliteter.

För perenner och buskar är regnbäddar en tuff miljö eftersom de måste klara både blöta förhållanden och längre perioder av torka. Träden har ofta bättre förutsättningar då deras rotsystem sträcker sig längre och de därmed har lättare att hitta vatten.

För att växtmiljöerna ska fungera i det långa perspektivet är det också viktigt att skapa rätt förutsättningar från början vilket bl.a. innefattar:

- Växtförutsättningar d.v.s. *rätt typ av jord* – kolmakadam för dagvattenfördröjning enl Stockholms stads typritning THVB022 och *tillräckligt stor jordvolym* – min. 15 m³/ träd (gärna 20–30 m³) samt *vatten och lufttillförsel* – i form av luftningsbrunnar och tillförsel av vatten – bl.a. genom tillförsel av dagvatten.
- Växtmaterial d.v.s. *robust växtmaterial* som stomme och i väl valda lägen växtmaterial med kompletterande egenskaper som exempelvis blomning, höstfärg, exklusivitet etc.
- Utrymme ovan mark d.v.s. *minst 4 meter* från fasad för små/och eller smalkroniga träd och *7 meter* från fasad för stora träd.
- *Skydd mot mekanisk åverkan* som exempelvis påkörning av stam och grenar genom påkörnings- och planteringsskydd samt korrekt stamhöjd för träd.

Fotot visar en öppen dagvattenbädd med en bredd på ca 1400 mm. Här är antalet arter begränsat. I Orminge återfinns motsvarande planteringar längs lokalgatorna och innehåller träd, solitärbuskar och som marktäckare ett buskskikt.

Fotot visar en öppen dagvattenbädd med en bredd på ca 2000 mm. I Orminge återfinns denna bredd längs Kanholmsvägen längst söderut.

Fotot visar en öppen dagvattenbädd med en bredd på ca 6000 mm. Här är det möjligt att jobba med flera olika grupper av perenner och också också med flerskiktade planteringar d.v.s. både busk- och trädskikt. Bilden representerar de växtbäddar som i Orminge är minst 3600 mm breda.

Fotot visar träd i markgaller med skelettfjord.

VÄXTKONCEPT

I Orminges nya urbana delar vill vi tillföra en variation av växter, av färg och form, som kan inspirera och variera under årets olika årstider. Genom plantering av alléträd skapas struktur och igenkänning. Buskar och perenner förstärker intrycket av parklika, väl omhändertagna gröna gaturum. Inspiration hämtas från det omgivande skärgårdslandskapets naturtyper; hållmarkstallskogen, den fuktiga blandskogen och däremellan den torra blandskogen. Genom att använda några trädarter från dessa biotoper stärker vi kopplingarna (för både människa och djur) och igenkänningen till Sarvträsk liksom till de insprängda och omgivande naturhöjderna. Men som kontrast till den omgivande naturen förekommer biotoperna här i stiliserad form; mer ordnad, mer färgstark och mer tydlig.

Som komplement adderas förädlade arter i form av träd och buskträd, för blomning och årstidsvariation. Lökväxter tillför rummen med färg tidigt under säsongen.

Träden planteras i de flesta fall med jämna avstånd. På några platser planteras de emellertid så nära att två stammar bildar gemensam krona. Detta för att skapa mer dynamiska planteringar och överraskningar. Samtidigt står de på rader och förstärker den urbana karaktären.

Undervegetationen består av lägre buskar och i utvalda lägen, av perenner. Flerstammiga blommande buskar eller buskträd placeras i synliga lägen där de gör mest nytta exempelvis i hörn av planteringar, i anslutning till sittplatser eller lägen som kan ses från långt håll.

De olika gaturummen ges olika karaktär genom olika trädarter vilket också ökar orienterbarheten. Längs Kanholmsvägen, som följer den tidigare dalgångens sträckning, planteras arter som associeras mer till en fuktig biotop. Längs med lokalgatorna planteras tall och ek som vanligtvis hittas på höjdparter tillsammans med blommande buskträd. Samtidigt förstärks det öst-västliga sambandet för barrskogslevande arter. I gränslandet mellan höjdparter och dalgång, exempelvis längs angöringsgatorna och i trapplöpen upp mot Röda Torget planteras arter inspirerade av blandskogen tillsammans med blommande träd.

På vissa väl synliga platser i centrum skapas blickfång och blomprakt med hjälp av sommarblommor, annueller. Sådana platser kan vara trappan/rampen från parkeringen upp till Röda Torget, rondellerna och torgytan framför vårdcentralen samt, i form av krukor, bland träden vid busshållplatserna. Förslagsvis görs en stomplantering av perenner som sedan säsongvis kompletteras med sommarblommor.

VÄXTFÖRSLAG

INSPIRATION DALGÅNG VAR? I dalgången. Kanholmsvägen.

Exempel på arter:

TRÄD

Alnus incana 'Laciniata', flikbladig gråal
Betula utilis var *jacuimontii*, himalayabjörk
Quercus palustris, käreck
Magnolia kobus, japansk magnolia
Prunus avium 'plena' E, fylldblommigt fågelbär

SOLITÄRBUSKAR

Magnolia sieboldii, buskmagnolia
Cercidiphyllum japonicum FK Göteborg E, katsura

BUSKAR

Hydrangea anomala ssp. *Petiolaris*, klätterhortensia
Symphoricarpos albus 'Arvid' E, tuvsnöbär
Diervilla lonicera, gulblommigt getris

PERENNER

Matteuccia struthiopteris, strutbräken
Carex muskingumensis, palmbladstarr
Alchemilla mollis, jättedagglåpa
Bistorta officinalis, stor ormrot
Sanguisorba menziesii
Lythrum salicaria, fackelblomster
Veronicastrum virginicum, kransveraonica
Lysimachia clethroides, vitlysing

INSPIRATION HÖJDPARTIER

VAR? På/på väg mot/ höjdparterna.
Tvärgående gator; Edövägen samt lokalgatorna.

Exempel på arter:

TRÄD

Pinus nigra, tall
Quercus frainetto, ungersk ek

SOLITÄRBUSKAR

Amelanchier alnifolia FK Alvdal E, bärhäggmispel
Prunus nipponica var *kurilensis* 'Brilliant', kurilerkörbär

BUSKAR

Symphoricarpos albus 'Arvid' E, tuvsnöbär
Cotoneaster radicans 'Eicholtz', småbladigt krypxbär
Spiraea betulifolia 'Tor' E, björkbladspirea

INSPIRATION SLUTTNINGAR

VAR? I kanten av dalgången.
Angöringsgator/Mensätttravägen. Trapplöp/platser i anslutning till Röda torget.

Exempel på arter:

TRÄD

Pinus nigra, tall
Quercus robur E, skogsek
Acer platanoides FK ULTUNA, skogslönn
Prunus avium 'Plena' E, fylldblommigt fågelbär

SOLITÄRBUSKAR

Sorbus mougeotii FK Bälinge E, häckoxel
Malus toringo FK Göteborg E, rönnbärsapel
Cotoneaster multiflorus, flockoxbär

BUSKAR

Symphoricarpos albus 'Arvid' E, tuvsnöbär
Spiraea betulifolia 'Tor' E, björkbladspirea
Lonicera caerulea var. *Kamtschatica* Anja E, blåbärstry

För placering av trädarter gällande gatuträd se Bilaga 1 Gatuträd.

Som komplement till de gröna gatuträden adderas förädlade arter exempelvis i form av körsbärsträd.

DAGVATTEN

Det övergripande målet med dagvattenhanteringen i projektområdet (enl. "PM Dagvattenhantering inom Orminge centrum" 2017 12 01) är att utgående flöden till recipienter inte ska öka jämfört med nulägesituationen samt att föroreningsbelastningen till recipienterna minskar. I PM Dagvattenhantering föreslås tre principer för lokal hantering av dagvatten; täckt regnbädd i gata, öppen regnbädd i gata och makadammagasin under mark. Som komplement till detta föreslår vi ytor med genomsläpplig beläggning. Olika fördelar och nackdelar finns för respektive lösning.

REGNBÄDDAR täckta respektive öppna
FÖRDELAR: Träd och andra växter bidrar med grönska i stadsmiljön. Träden fångar också upp nederbörden, och en del kan avdunsta direkt vilket ger minskad avrinning. Dagvattnet blir en tillgång för träden och trädens upptag av vatten ger också minskad avrinning. Tekniken avskiljer fasta föroreningar effektivt. Genom att välja en jord med goda absorptionsegenskaper kan även lösta föroreningar avskiljas.

NACKDELAR: Täckta regnbäddar med skelettjord som innehåller nedvattnad jord får en låg infiltrations- och volymkapacitet eftersom porvolymen blir låg i makadamskärven. Det är i det luftiga bärlagret en traditionell skelettjord kan infiltrera och fördröja dagvatten. För en öppen regnbädd är skötselkostnaderna för att upprätthålla önskade estetiska värden och för att undvika igensättning av inlopp och övertyta motsvarar ungefär skötselkostnaderna för en robust plantering med fleråriga växter.

DRIFT: För täckta regnbäddar där skelettjordar ligger under tät beläggning krävs årligen återkommande rensning av brunnar, motsvarande behovet för vanliga rännstensbrunnar.

VAR?: Alla träd med markgaller. Skelettjord minimum 15m³/träd.

För öppna regnbäddar krävs regelbunden bevattning när själva växtbädden etableras. Sedan krävs underhåll i form av inspektion och rensning av inlopp och rensning av ogräs. Sedimentfång vid inloppet till växtbädden kan reducera sedimentmängden. Vid igensättning och försämrad infiltration kan bäddens ytlager behöva luckras eller bytas ut.

VAR?: Alla planteringar med träd och buskar/perenner längs med gator samt vissa planteringar i grönstråket och på röda torget.

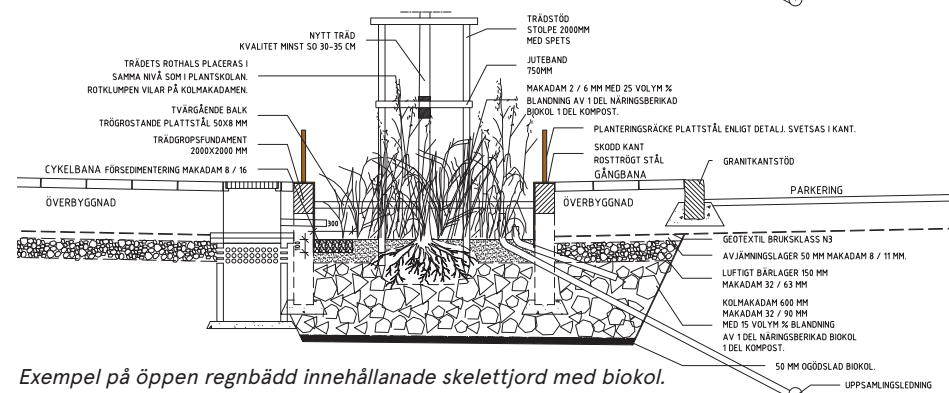
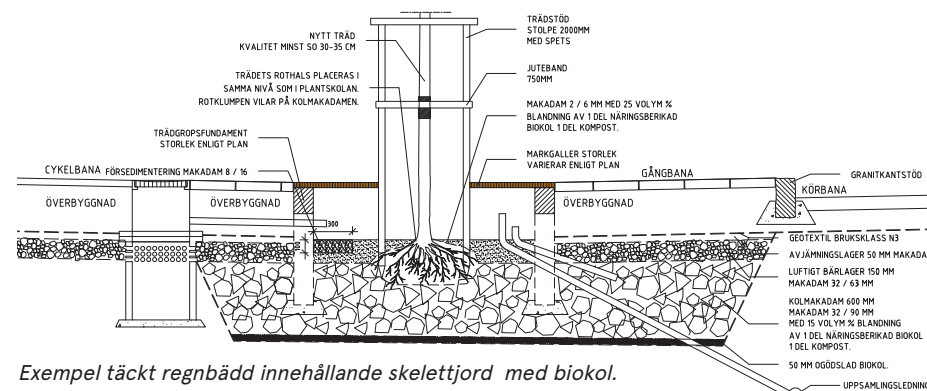
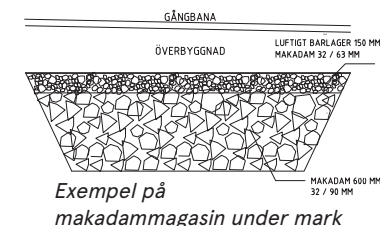
UNDERJORDISKA MAKADAMMAGASIN

FÖRDELAR: Magasinen kan placeras under parkeringsytor eller grönytor och tar liten markyta i anspråk.

NACKDELAR: Magasin i mark avskiljer framförallt partikelbundna föroreningar och är relativt dyra att anlägga. De tillför ingen grönska i stadsmiljön.

DRIFT: Regelbunden rensning av sandfång vid inloppet och skötsel av filter på utloppssidan där sådana finns. Tömning av sediment i tömningsbara magasin.

VAR?: Princip enligt PM Dagvatten. Förslaget justeras i detalj under projekteringskedet.

REGLERANDE EKOSYSTEMTJÄNSTER

1. LOKALKLIMAT

GRÖNA TAK OCH FASADER:
Sedumväxter på buskskurers tak och klätterväxter på bullerplank bidrar med att sänka temperaturen i området.

Därför är det även viktigt att bibehålla grön kvartersmark och gynna anläggning av gröna tak på fastigheter i området.

STÖDJANDE EKOSYSTEMTJÄNSTER

2. BIOLOGISK MÅNGFALD

LOKALT VÄXTMATERIAL: I Orminges planteringar används en stor variation av lokala arter. Bland gatuträden återfinns olika arter av tall och ek men även björk och al som har valts för att stärka lokala samband.

3. EKOLOGISKT SAMSPEL

GRÖNA KLIVSTENAR:
Orminge centrum är beläget mellan naturområdena Nyckelviken-Skarpnäs och Velamsund. Dessa ingår i Nacka-Värmdökilen, ett spridnings samband för barrskogar, ädellövskogar och ekmiljöer. Därför har gatuträd varit en bärande komponent i gestaltningen av Orminge centrum för att stärka ekologiska samband.

SKYLTPRINCIP

Ett skyltprogram för Orminge centrum föreslås för att förbättra orienteringen i centrumdelen. Detta system innefattar informations- och gångvägvisningsskyltar till parker, gator och torg. Denna princip omfattar inte trafikskyltar och gatunamnskyltar. Här hänvisas till den skyltningsprincip som kommunen redan använder vid skyltning i trafikmiljö.

I orminge föreslår vi två olika typer av skyltar. Det första är informationsskyltar där information kring specifika platser och historiska kopplingar beskrivs. Den andra delen behandlar gångvägvisningsskyltar till parker och torg.

GENERELLA RIKTILINJER:

Typsnitt: Gill Sans MT for Nacka

Placering: Skylten placeras för att vara väl synlig utan att den är i vägen för eller blir en fara för allmänhet med mera. Plats och placering skall väljs så att tillgänglighet tas i beaktande.

LAYOUT:

1. Informationsskyltar: A2 skylt
2. Hänvisningsskyltar: se mått på detalj

FÄRG:

1. Informationsskyltar: Mörkgrå RAL 7022
2. Hänvisningsskyltar: Mörkröd från färgpalett Orminge

Det finns även ett specifikt framtaget typsnitt för Orminge (se bild nedan). Typsnittets läsbarhet ska utredas för att bedöma lämpligheten i att eventuellt använda det på framtida skyltar.

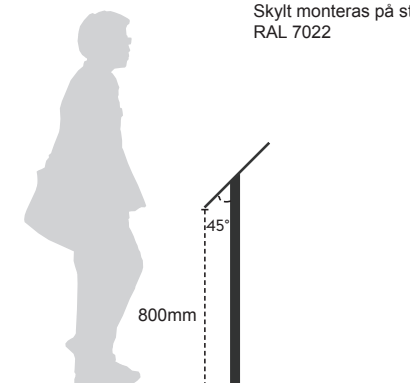
0 123456789 a b c d

Informationskylt - Storlek A2 (594 x 420 mm)

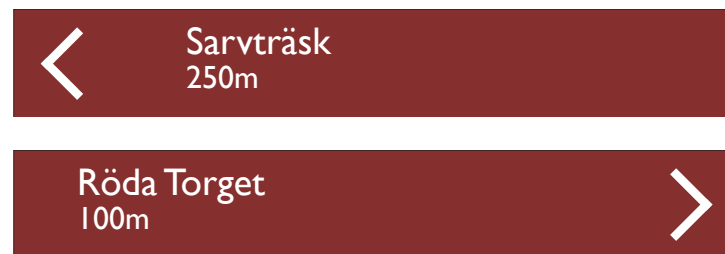
Lackad aluminiumplåt 4 mm, kulör RAL 7022 med glanstal 20. Tryck på vinylfolie av hög kvalitet. UV-beständigt, matt laminat med klotterskydd.

Stolpe utförs av VKR 40x40 mm, Skylt monteras på stolpe i vinkel 45°. Allt lackas i grå kulör RAL 7022

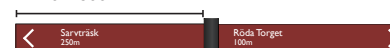

Sektionen redovisar en princip och kan komma att avvika något från de slutgiltiga måtten. Exakta mått framgår av projekteringshandlingar.

Gångvägvisning gator/torg/park - Storlek (120 x 800 mm)

120 x 800 mm

Fritt mått till mark under nedersta skylten skall vara minst 2200 mm

Skylten placeras väl synligt. Placeringshöjd anpassas till platsen och framkomligheten ska tillgodoses. Minst 2200 mm fritt utrymme under skylt på stolpe. Längdmåttet på skylten kan behöva anpassas efter platsen.

Sektionen redovisar en princip och kan komma att avvika något från de slutgiltiga måtten. Exakta mått framgår av projekteringshandlingar.

GESTALTNINGSPRINCIP SKYLTLNING

1. GÅNGHÄNVISNINGSSKYLTLNING

Till centrala parken, röda torget och sarvträsk. Viktig central knutpunkt.

2. GÅNGHÄNVISNINGSSKYLTLNING

Till centrala parken, röda torget och sarvträsk

3. GÅNGHÄNVISNINGSSKYLTLNING

Till centrala parken

4. GÅNGHÄNVISNINGSSKYLTLNING

Till centrala parken, röda torget

5. INFORMATIONSSKYLT

Röda torget. Bl.a. om torgets och platsens historia, viktiga byggnader och naturområden.

6. INFORMATIONSSKYLT

Sarvträsk. Bl.a. om naturvärden.

ORMINGE CENTRUM – GATURUM

1. HUVUDGATA

Orienteringsfigur

1 MENSÄTTRAVÄGEN

KARAKTÄR

För att hålla ihop intrycket av den nya Mensättravägen utformas den med inspiration från den intilliggande naturen, med sin hällmarkstallskog och sprängda bergskanter, men i en förenklad form som stiliserad natur.

GENERELL BESKRIVNING

Medan vägen byggs om med bl.a. nya avfarter och tre nya cirkulationsplatser bevaras i stort vägens östra sida som idag. Västra sidan däremot kommer omdanas som helhet. I cirkulationsplatserna skapas en färgsprakande stiliserad ängsbiotop där perenngräs utgör en permanent stomme i vilken ettåriga ängslika ånnueller och lökväxter står för färgprakt och variation. Platserna kan därmed skifta i färg och uttryck från år till år. Ett antal sprängstenar, synlig höjd 0,3–0,7 m placeras oregelbundet i vegetationen (i enlighet med trafiksäkerhetsaspekter).

Brättet, svepytan, beläggs med granit i form av smågatsten; ett hållbart material i en tuff miljö som också anspelar på det omgivande bergskanterna. Omgivande refuger beläggs av samma orsaker också med smågatsten.

Eventuella stödmurar längs Mensättravägens östra sida utformas som "Vektor Wall" fyllda med staplad granitsten; gärna från platsen.

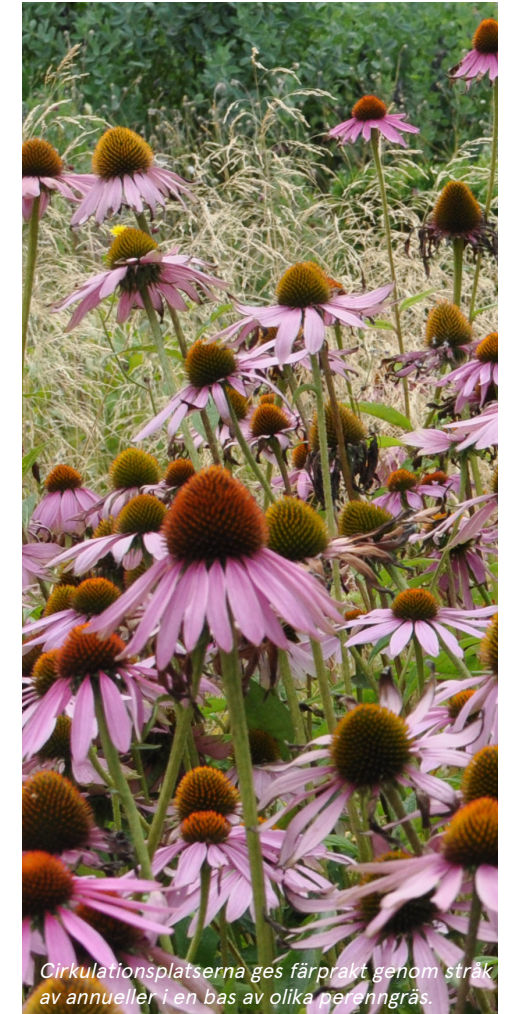
Längs västra sidan av Mensättravägen löper en låg gabionmur (synlig höjd 0,8 m). Den fungerar både som en fysisk avgränsning mellan bebyggelsen och den relativt kraftigt trafikerade Mensättravägen liksom den, som en pendang till bergsskärningarna på östra sidan, fungerar som karaktärsskapande element i form av en stiliserad stenvägg. I norr övergår den låga gabionmuren i en högre mur (2 meter) som också fungerar som bullerskydd.

Gabioner som karaktärsskapande element och avskiljare mot Mensättravägen.

Längs naturområdet Sarvträsk förses bullerskyddets övre meter genomsklig för att skapa ett tryggt cykel- och gångstråk. På insida murar planteras klätterväxter. Mellan Mensättravägen och murar finns en stödremsa på 1 meter med plats för bl.a. snöupplag och armatur.

Viss möjlighet att placera konstverk i cirkulationsplatserna finns. Konstverken bör i uttryck hålla samman de tre cirkulationsplatserna. Som förberedelse för eventuella framtida konstverk förbereds cirkulationsplatserna med el och vatten.

Cirkulationsplatserna ges färgprakt genom stråk av ånnueller i en bas av olika perenngräs.

BELYSNING

Enligt belysningspm. Philips LUMA 1, 8 meter på var sida om vägen med dubbelarm på västra sidan; 8 meter ut mot Mensättravägen, 6 meter mot angränsningsgatan.

2. CENTRUMGATA

KARAKTÄR

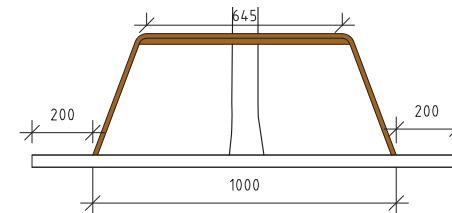
Valda material och utformning ska spegla karaktären av huvudgata och därmed hålla hög kvalitet. I de relativt smala gaturummen förstärks orienterbarheten och tydliggörs de olika funktionerna genom att jobba med tydlig linjaritet. Gatans olika funktioner inordnar sig i respektive zon som körbana, busszon, gångbana, träd, väderskydd samt cykelbana. Den mittersta, mest centrala delen av huvudgatan i läge för bussterminalen, har mer hårdgjord och torglik karaktär medan Kanholmsvägen övergår till att få en starkt grön parklik karaktär när den närmar sig det omgivande naturlandskapet i norr och liksom i söder.

GENERELL BESKRIVNING

Centrumgatan samlar trafik från ett eller flera bostadsområden och leder den ut till en huvudgata. Två gator räknas som centrumgator i området; Kanholmsvägen och delar av Edövägen.

Längs centrumgatorna växer nya Orminge centrum fram med möjligheter till butiker och lokaler i bottenvåningarna och på Kanholmsvägen finns den nya bussterminalen. De fungerar också som entréer till centrum för fotgängare, cyklist och/eller bilister.

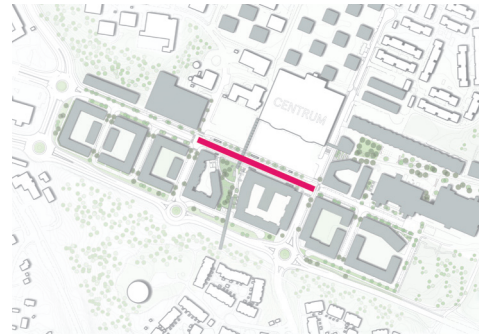
Centrumgatorna kommer att innehålla de större strömmarna av människor och fordon. Utformningen ska spegla karaktären av centrum, ska kunna hantera större mängder av människor och också i viss mån fungera som Orminge centrums centrala torg, då ett sådant torg inte existerar. Därmed är dispositionen av ytorna viktig liksom ytornas funktioner.

Påkörningsskydd

Den centrala delen av Kanholmsvägen har en mer hårdgjord torglik karaktär med fina detaljer som trädgaller i trögrostande stål.

Orienteringsfigur

2.1 CENTRUMGATA KANHOLMSVÄGEN BUSSGATAN

KARAKTÄR

Med en beräknad omstigning av ca 3000 människor per dag för bussterminalen är detta den mest intensiva och mest använda delen av Kanholmsvägen och kommer i praktiken att fungera lite som en torggata. P.g.a. rådande fastighetsgränser är sektionen smal och bredder enligt Nacka gatustandard är inte möjliga att uppnå. Detta visar sig framförallt på östra sidan av gatan där det fria måttet för gångbanan i läge för busskurerna är strax under standarden. Även västra sidan är i trängsta laget eftersom både bussterminal och huvudcykelstråk samsas på en liten yta. P.g.a. den smala sektionen och det stora antalet människor som kommer att röra sig är har cykelparkering prioriterats bort till förmån för större utrymme för fotgängare och möjligheter till effektiv drift och skötsel.

Träden på västra sidan har stor betydelse för gatans kvalitet; de fungerar som en rumsavgränsning mot den stora centrumparkeringen, bidrar med välbehövlig skugga för väntande trafikanter liksom de bidrar med karaktär och skönhet. Eftersom inga fasader begränsar trädens tillväxt finns här möjlighet att ha stora träd.

En omsorg om detaljerna exempelvis i form av de långa sammanhållna markgallren och de bredare plattstål som avdelare mellan betongplattor lagda i olika riktning bidrar till att skapa linjaritet och detaljering. Angöringszonerna för bussar föreslås anläggas med en kontinuerlig beläggning av ljus betong/cementstabiliserad asfalt. Detta ger en renare och snyggare utformning, stärker känslan av linjaritet och motverkar de gropar som ofta uppstår i mötet mellan det hårdare materialet i bussfickan och den omgivande mjukare asfalten.

Sömborrad bergvägg ger fortfarande en stark "stenkänsla". I mötet mellan bergvägg och gångbanans betongsten läggs en bred rännal bestående av smågatsten. Foto KPJ Bergarbeten AB

För att ytterligare stärka känslan av torggata föreslås de två övergångarna för fotgängare utformas som en övergångszon i avvikande material, förslagsvis platsgjuten betong och kan med fördel föres med konstnärlig utsmyckning.

Busskurerna är de mest framträdande elementen i denna sektion och kommer därmed också att bidra mycket till upplevelsen av platsen. Av den anledningen föreslås en busskur som också bidrar estetiskt till gatan d.v.s. Tejbrants busskur Sharp. Busskuren pulverlackas i en ljusgrå kulör som fungerar ihop med övriga möbler. Kostnadsmässigt ligger den i samma härad som City 90 från Tejbrants. För att stärka ekosystemtjänsterna, för att visa medborgarna att kommunen är ett föredöme vad gäller att prioritera klimatreducerande åtgärder och för att skapa ett tilltalande tak då man från flera håll ser busskurerna ovanifrån föreslås

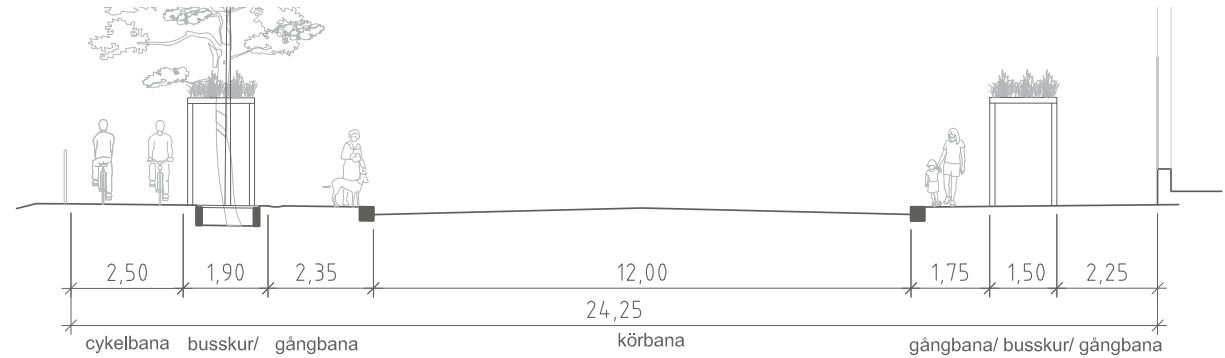
Väderskydd med växter på taket fungerar som stepping stones för biologisk mångfald och blir ett vackert element som ger gatan karaktär. Foto:Tejbrant

väderskydden beläggas med sedummatta alternativt biotoptak.

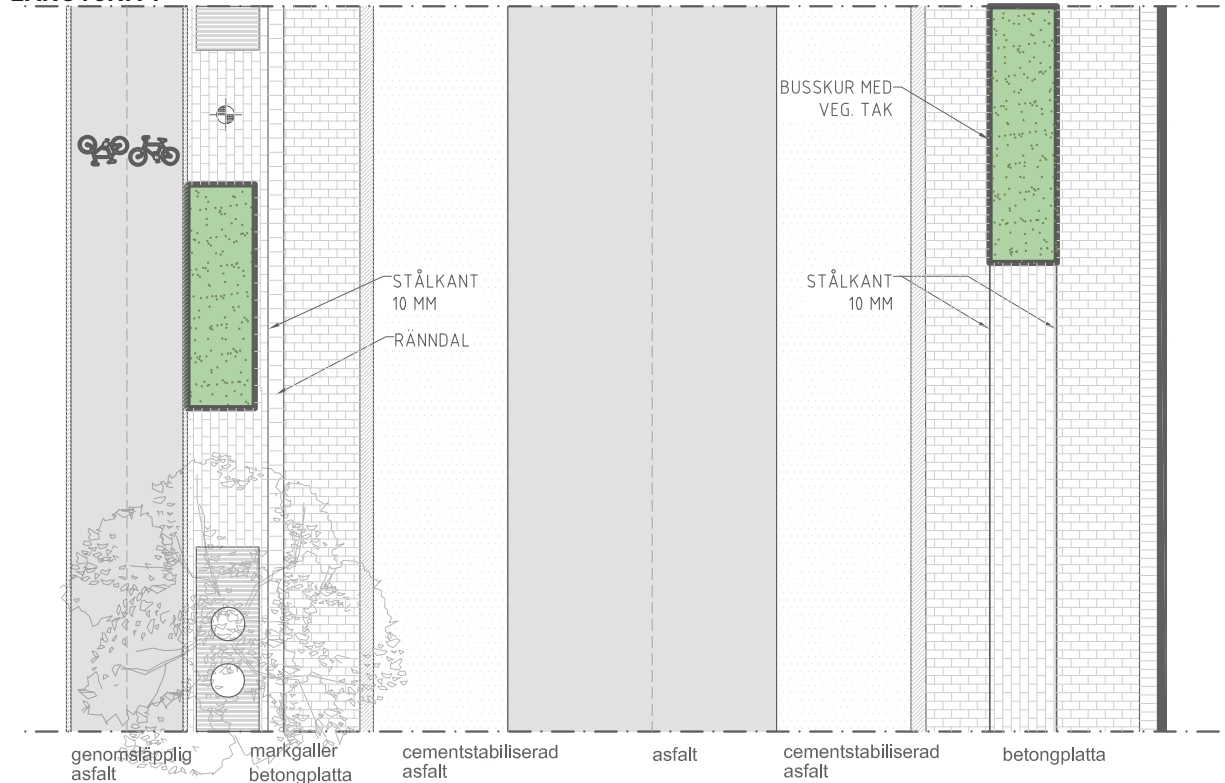
MÖTE MED GRÖNSTRÅKET

För att skapa en vacker gräns mellan park och gata och för att spara så många av de ovanliggande tallarna som möjligt föreslås berget som ansluter mot grönstråket att sömborras med täta borrhål. Som ett minne av bergets tidigare utbredning läggs i mötet mellan gångbana och bergskant en ca 1 meter bred zon av smågatsten med olika behandling; flammad resp råkilad. Närmast berget skålas ytan för att ta om hand vatten och sällis från berget. Där berget faller undan mot söder anläggs en stödmur i platsgjuten betong för att hålla undan den bakomliggande marken där gångvägen från den övre nivån landar. Genom att även på södra sidan av gångvägen anlägga en låg mur bildas en tydlig entré till grönstråket och en tydlig rumslighet för gatan.

PRINCIPSEKTION

PLANUTSNITT

VÄXTGESTALTNING

Trädrad bestående av kärrek och himalayabjörk. Vegetativa tak på väderskydd.

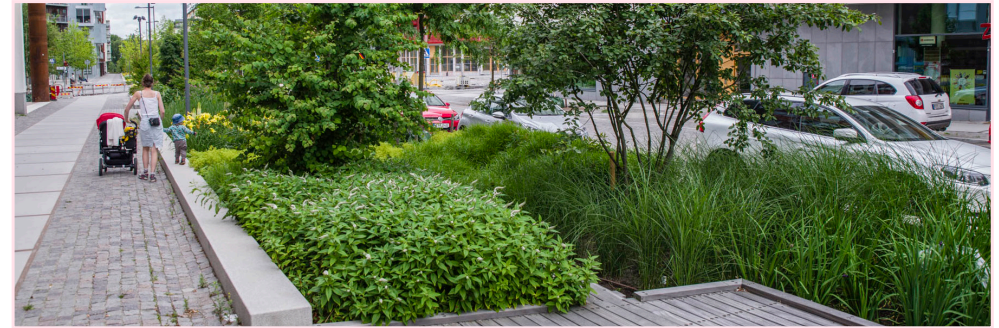
DAGVATTENHANTERING

Fördröjning av dagvatten på gröna tak. Infiltration, fördröjning och rening i skelettjordar under mark samt vid behov i fördröjning i makadammagasin under mark.

Sektionen redovisar en princip och kan avvika något från de slutgiltiga måtten. Exakta mått framgår av projekteringshandlingar.

Orienteringsfigur

2.2 CENTRUMGATA – KANHOLMSVÄGEN NORR

KARAKTÄR

Den norra delen av Kanholmsvägen är fortfarande en del av huvudgatan och flera viktiga funktioner finns längs denna del bl.a. vårdcentral, skola och förskola. Dock är möjligheten troligtvis begränsad vad gäller att fylla bottenvåningar med butiker och lokaler vilket ger denna del av gatan en lugnare karaktär. Gatan är inte längre en genomfartsgata för trafik utan har i detta avseende mer karaktär av en lokalgata. Fokus har lagts på att skapa goda förhållanden för ett grönskande parklikt rum som längst i norr anknyter till parken Sarvträsk. Här finns ett litet behov av korsande rörelser vilket möjliggör för sammanhållna större planteringsytor.

P.g.a. den smala sektionen har vi valt att koncentrera växtbäddarna till ena sidan, den östra, och på så sätt tillskapat större växtbäddar med bättre förutsättningar för träden. Samtidigt har vi möjliggjort för bredare gångytor med bättre förutsättningar för effektiv skötsel och drift.

Cykelställ placeras mellan träden längs kvarteret närmast bussgatan.

Den västra sidan, i läge för fastigheten 46:1, har behov att på fastighetsmark ta hand om dagvatten. Genom att tillskapa växtbäddar i detta läge på fastighetsmark skulle stora kvaliteter tillföras gaturummet och upplevelsen av en grön gata skulle stärkas.

Stolparmaturer är placerade på gatans västra sida liksom för övriga delar av Kanholmsvägen. Längs fastigheten 46:1 är gångytan knappt 3 meter vilket innebär att det fria måtten är under standard. Genom samordning med fastighetsägaren, exempelvis genom att undvika en uppstickande kant ända ut i fastighetsgräns, kan det fria måttet göras tillräckligt brett.

Denna del av Kanholmsvägen avvattnas mot Sarvträsk. P.g.a. höjdförhållandena med svaga lutningar måste kantstenar undvikas i

den norra delen av gatan för att garantera fria vattenvägar mot Sarvträsk.

Platsen framför vårdcentralen utformas som en torgyta i en nivå där fotgängare och bilister samsas på samma yta. En karaktärsfull markbeläggning markerar platsen. Zonen närmast entrén avgränsas med hjälp av pollare. För de som önskar finns möjlighet att som fotgängare röra sig skyddad från trafik i den gångzon som bildas i anslutning till planteringar. Sittytan i nära anslutning till vårdcentralen och Sarvträsk anläggs i skyddat läge med direkt koppling till vackra perennplanteringar och träd.

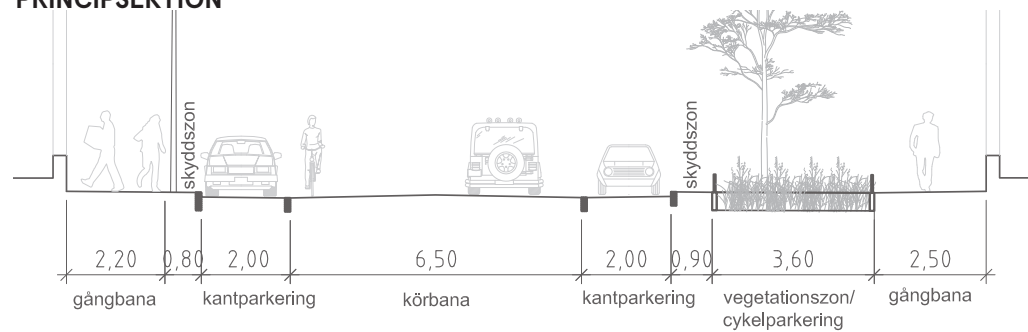
VÄXTMATERIAL

Trädrad bestående av fågelbär och himalayabjörk. Runt platsen framför vårdcentralen ek. Undervegetation av buskar med perenner och solitärbuskar i viktiga lägen.

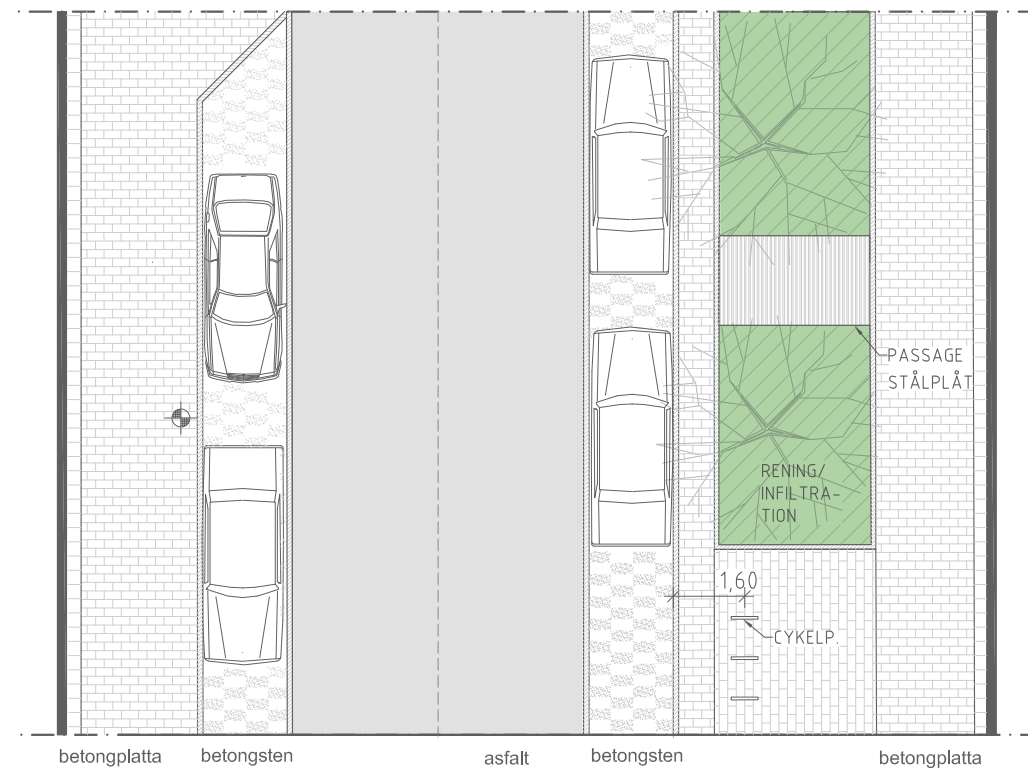
DAGVATTENHANTERING

Infiltration, fördröjning och rening i regnbäddar. Vid skyfall ska vattnet rinna ner mot Sarvträsk. Den fria vattenvägen måste garanteras i den fortsatta projekteringen.

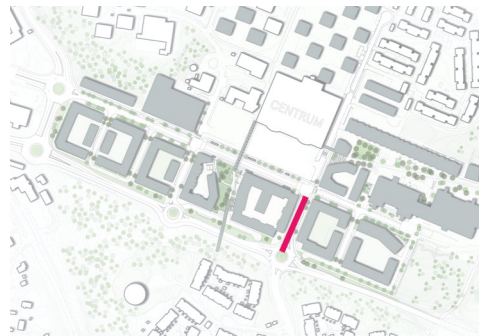
PRINCIPSEKTION

PLANUTSNITT

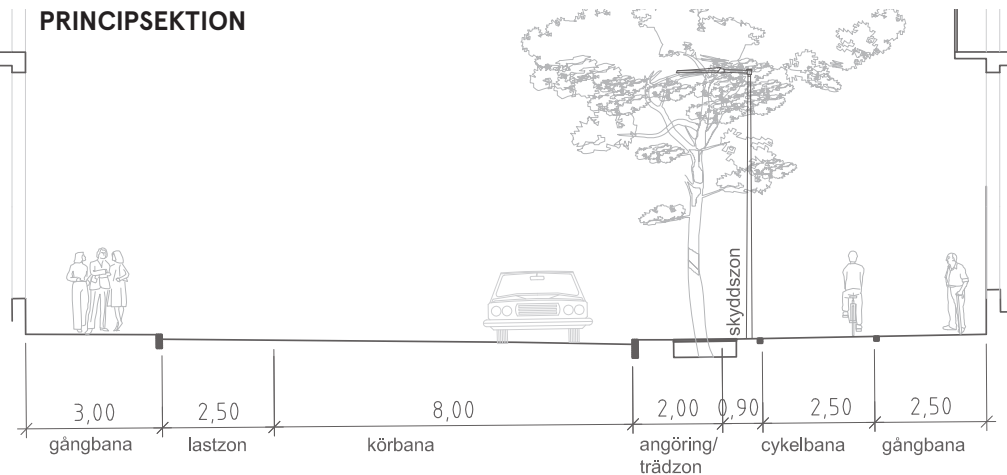

Sektionen redovisar en princip och kan avvika något från de slutgiltiga måtten. Exakta mått framgår av projekteringshandlingar.

Orienteringsfigur

PRINCIPSEKTION

2.3 CENTRUMGATA - EDÖVÄGEN ÖSTER

KARAKTÄR

Utformningen och kvaliteten i material ska stödja funktionen av centrumgata och funktionen som en viktig entré till centrum för framförallt bilister men även för cyklister och fotgängare. Därmed utformas gatan med mer beräbetade och långsiktigt hållbara material som gatsten. En annan anledning till användandet av gatsten i delar av denna sträcka är att många mindre "restytor" uppstår mellan sektionens olika funktioner vilka med fördel beläggs med gatsten av drifts- och läggningstekniska fördelar. Cykelbanan görs i asfalt med friser av gatsten.

P.g.a. en smal sektion och behov av en stödremsa mellan cykelbana och parkering/angöring kan inte angöringszonen på norra sidan göras bredare än 2,0 meter. Om man skulle flytta vägbanan 0,5 meter söderut, och

därmed minskar den södra gångbanan med motsvarande avstånd, kan man få till en angöringszon på 2,5 meter även på norra sidan.

Stolparmaturen placeras i stödremsa på norra sidan.

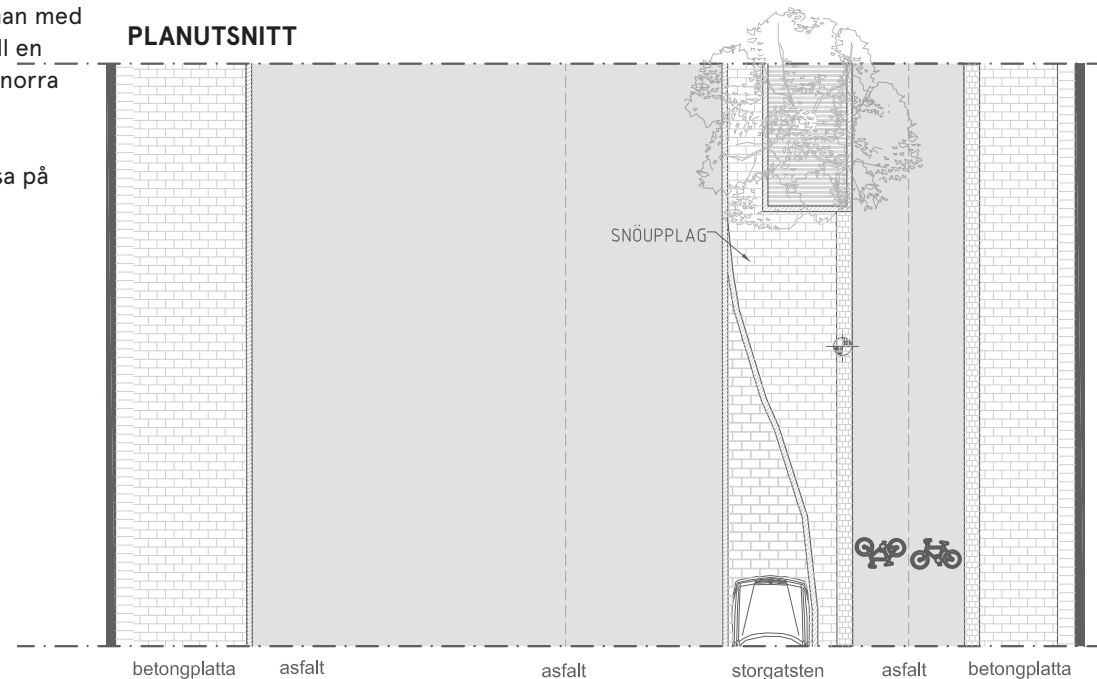
VÄXTGESTALTNING

Ungersk ek i markgaller.

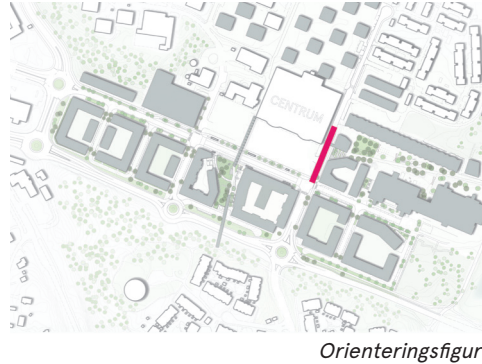
DAGVATTENHANTERING

Infiltration, fördröjning och rening i skelettjord i trädgropar.

PLANUTSNITT

Sektionen redovisar en princip och kan avvika något från de slutgiltiga måtten. Exakta mått framgår av projekteringshandlingar.

Orienteringsfigur

2.4 CENTRUMGATA EDÖVÄGEN VÄSTER

KARAKTÄR

Utformningen och kvaliteten i material ska stödja funktionen av centrumgata och dessutom funktionen som en av Orminge centrums viktigaste entréer för bilister. Därmed gestaltas gatan med mer beräknade och långsiktigt hållbara material som gatsten. En annan anledning till användandet av gatsten i delar av denna sträcka är att många mindre "restytor" uppstår mellan sektionens olika funktioner vilka med föredel beläggs med gatsten av både drifts- och läggningstekniska fördelar liksom av utseendeskäl.

P.g.a. en smal sektion och behov av en stödremsa mellan cykelbana och parkering/angöring kan inte angöringszonen på norra sidan göras bredare än 2,0 meter. Längre norrut är det som fastigheterna ser ut i dagsläget, svårt att få plats med en separat cykelbana.

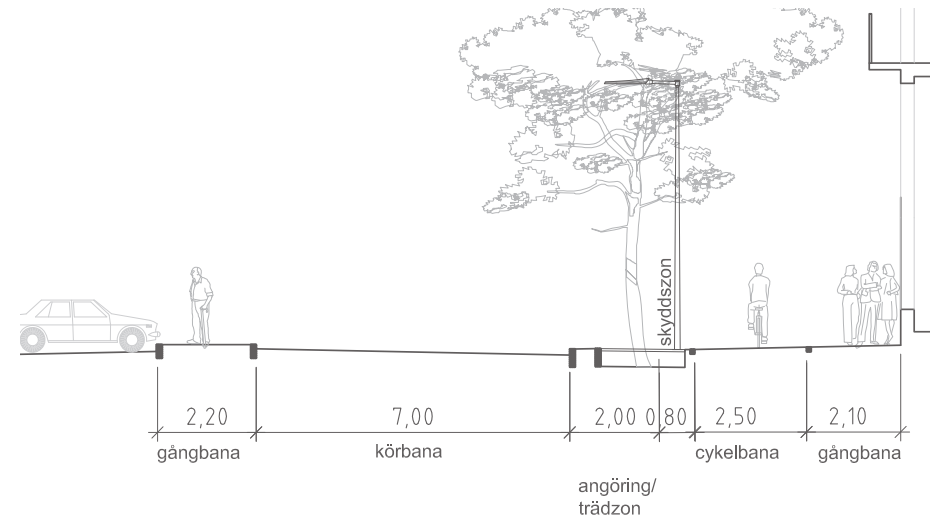
VÄXTGESTALTNING

Ungersk ek i markgaller.

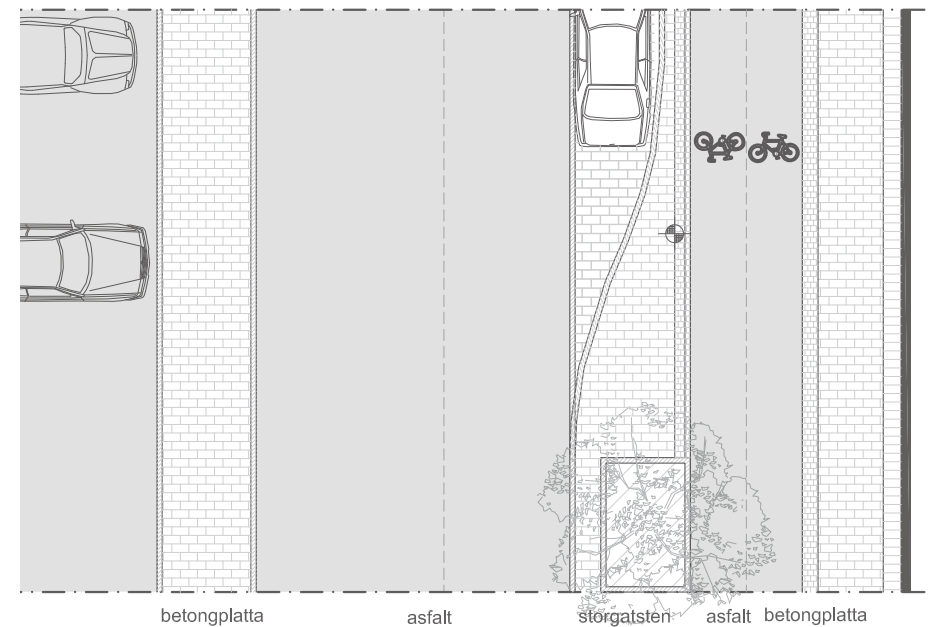
DAGVATTENHANTERING

Skelettjord i trädgröpar.

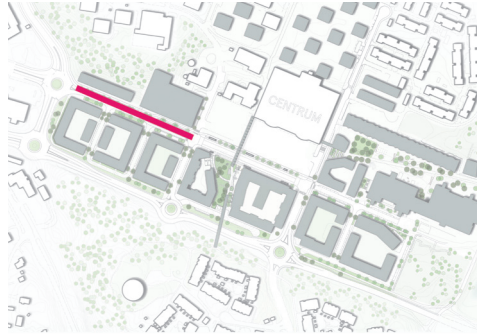
PRINCIPSEKTION

PLANUTSNITT

Sektionen redovisar en princip och kan avvika något från de slutgiltiga måtten. Exakta mått framgår av projekteringshandlingar.

Orienteringsfigur

2.5 CENTRUMGATA – KANHOLMSVÄGEN SÖDER

KARAKTÄR

Längs denna del, liksom längs Kanholmsvägens centrala del finns möjlighet för butiker och verksamheter att etablera sig i bottenvåningarna men troligtvis kommer kvarteren vara av lugnare karaktär med fler bostadskomplement. Fordonstrafiken är dock lika intensiv som längs bussterminalen.

I den södra delen av Kanholmsvägen finns utrymme för att skapa mycket goda förutsättningar för vegetation på båda sidor om gatan. Möjlighet till sittplatser i anslutning till växtbäddarna på östra sidan tillskapas. Genom sammanhållna långa växtbäddar hindrar man att människor korsar gatan i punkter utanför de angivna övergångställena.

Cykelställ placeras mellan träden längs kvarteret närmast bussgatan.

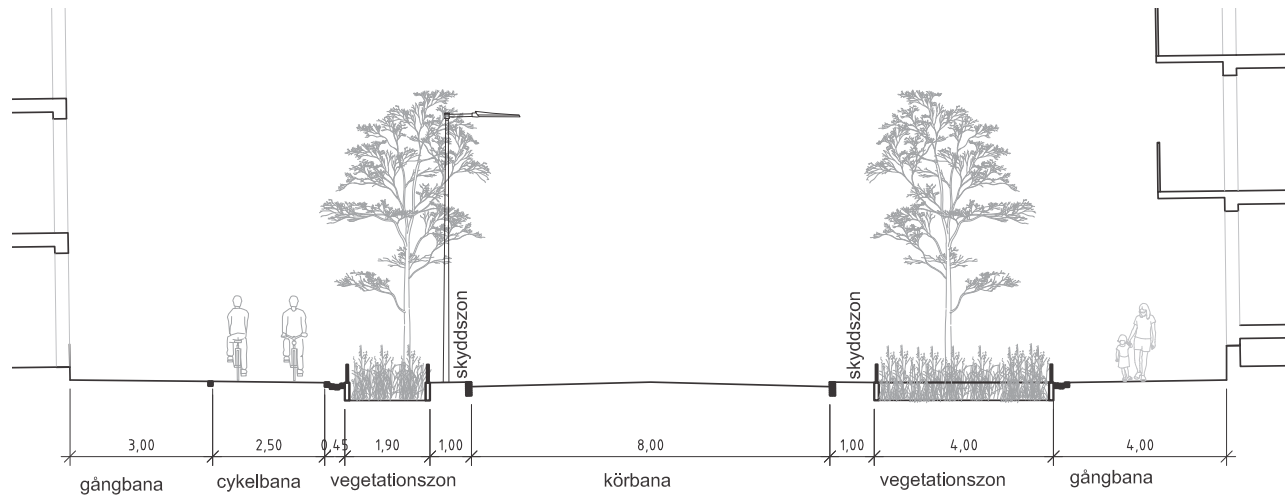
VÄXTGESTALTNING

På västra sidan en trädrad bestående av ungersk ek och björk. Undervegetation av buskar. På östra sidan flikbladig gåral och japansk magnolia. Undervegetation av buskar med perenner och solitärbuskar i viktiga lägen.

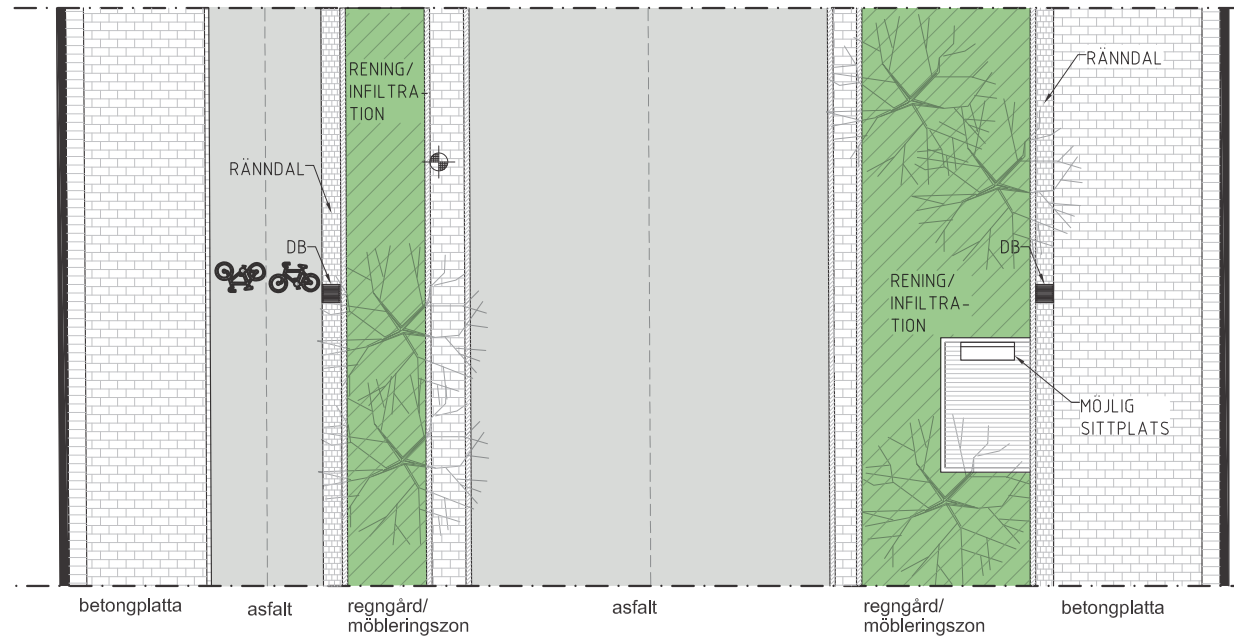
DAGVATTENHANTERING

Infiltration, fördröjning och rening i regnbäddar.

PRINCIPSEKTION

PLANUTSNITT

Sektionen redovisar en princip och kan avvika något från de slutgiltiga måtten. Exakta mått framgår av projekteringshandlingar.

3. LOKALGATA

3. LOKALGATA

GENERELL BESKRIVNING

Lokalgatan är enklare i sin utformning med asfalt på gångbanan. Parkeringen upptar större delen av gatans längd.

Armaturen föreslås vara linspänn då dessa gaturum är trånga och därmed skulle vinna på att slippa stolpar. Lokalgatorna ges därmed en egen tydlig, mer intim, karaktär.

Gatuparkering är generellt föreslagen med en bredd på 2 meter där en avstigningszon på minst 0,5 m ligger ovan kantsten i den zon som tillhör gångbanan. Detta för att minska på den upplevda bredden av gatan. På lokalgatorna har möjligheten att få plats med träd samt tillhörande gröna växtbäddar i varje ände av gatan tillsammans med plats för snöupplag, prioriterats framför maximerandet av antalet parkeringsplatser.

MATERIAL

Asfalt, granitkantstöd, betongarmerat grus. Fris av betongplattor längs fasad liksom längs kantstöd i zonen för belysning.

VÄXTMATERIAL

Tall i kombination med flerstammig bergskörbär omväxlande med gator med ungersk ek.

DAGVATTENHANTERING

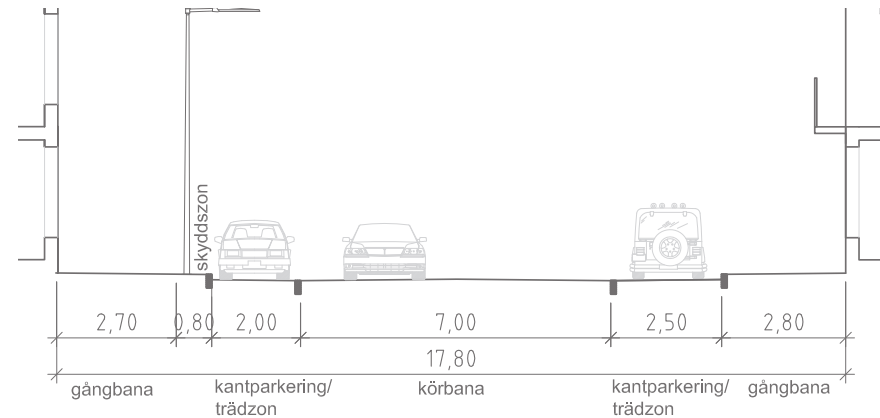
Infiltration, fördröjning och rening i regnbäddar.

3.1-3.3 LOKALGATOR

3.1 LOKALGATA - UTÖVÄGEN

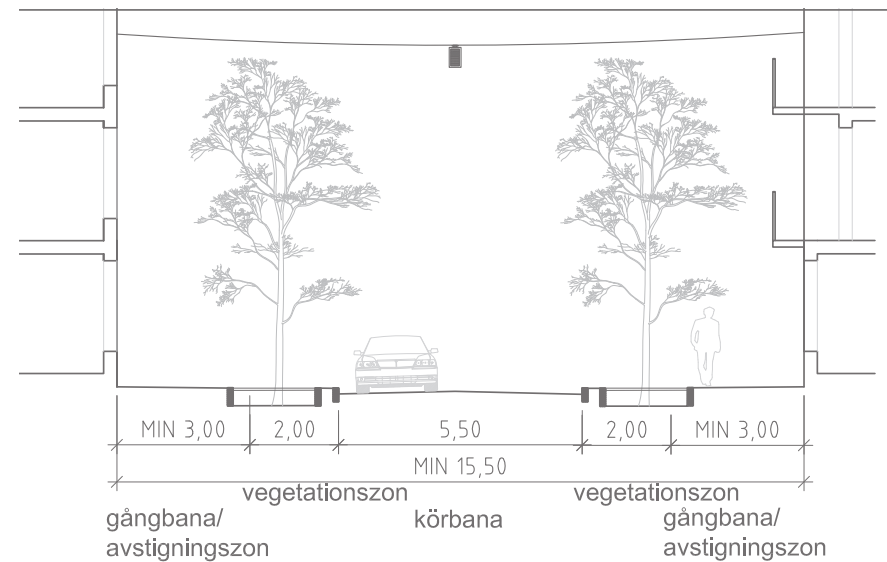
PRINCIPSEKTION

Sektionen redovisar en princip och kan avvika något från de slutgiltiga måtten. Exakta mått framgår av projekteringshandlingar.

3.2 LOKALGATA

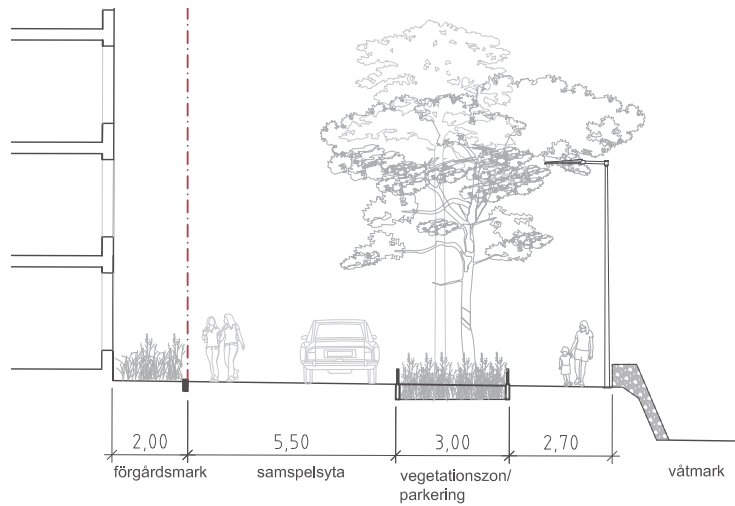
PRINCIPSEKTION

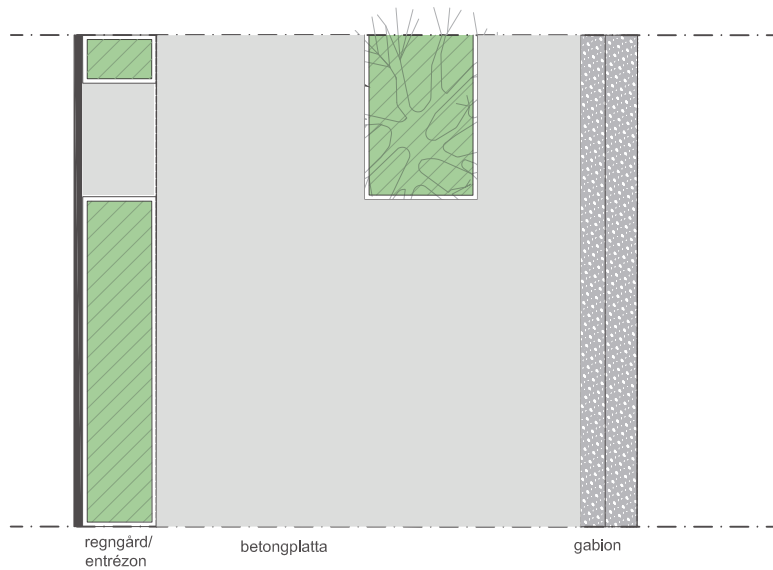
Sektionen redovisar en princip och kan avvika något från de slutgiltiga måtten. Exakta mått framgår av projekteringshandlingar.

3.3 LOKALGATA – MOT SARVTRÄSK

PRINCIPSEKTION

PLANUTSNITT

Sektionen redovisar en princip och kan avvika något från de slutgiltiga måtten. Exakta mått framgår av projekteringshandlingar.

4. ANGÖRINGSGATA

Orienteringsfigur

4. ANGÖRINGSGATA - MENSÄTTRAVÄGEN

GENERELL BESKRIVNING

Angöringsgatorna utgör zonen mellan husets fasader och Mensättravägen. Trafikmängden i dessa områden är mycket begränsad och tanken är att den hårdgjorda delen ska fungera som samspelsyta där all fordonstrafik ska ske på fotgängarens villkor. (En samspelsyta är en yta som delas av fotgängare, cyklister och fordonstrafik men där trafiken sker på fotgängarens villkor.) För att signalera för trafikanterna att detta är en annan typ av gata bör ytan beläggas med betongmarksten och inte av asfalt vilket skulle ge intrycket av körbana. Huvudcykelstaket från norr mot centrum ligger i separerad från samspelsytan och utförs i asfalt med friser av gatsten.

I zonen för angöringsgatan ligger ett nedgrävt starkströmsstråk vilket begränsar möjligheten att plantera träd och trädens placering är en direkt konsekvens av detta. I och med den direkta närheten till Mensättravägen med sitt hårdgjorda hårt

trafikerad vägrum blir det extra viktigt att maximera det gröna intrycket längs angöringsgatorna. Därmed har placeringen av funktioner styrts av var det är möjligt att plantera träd. Träd med rotskydd kan placeras 3 meter från centrum ledningsgrav. 5 meter från centrum ledningsgrav kan träd utan rotskydd planteras.

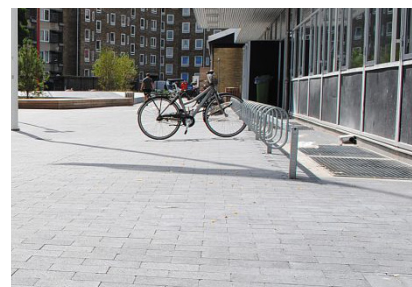
Undervegetation består av en böljande extensivt skött gräsmatta bestående av en gräsfröblandning med stort inslag av örter exempelvis Turfine Eco blandat med Veg tech vägrensförblandning. Längs östra sidan av angöringsgatorna löper en lägre gabionmur. Den fungerar både som en fysisk avgränsning mellan bebyggelsen och Mensättravägen liksom den, som en pendang till bergsskärningarna på östra sidan, fungerar som karaktärs-skapande element i form av en stiliserad stenvägg. I norr övergår den låga gabionmuren till ett bullerskydd. Gabionen ansluter också i uttryck till utformningen av parken

Markmodulering för att skapa ett böljande landskap.

Tall, ek och lönn skapar ett grönt tak.

Siena betongmarksten på samspelsytan. förslagsvis EcoNox-behandlad sten. Foto: Starka

i Sarvträsk. På insida murar planteras klätterväxter.

Elnästationen ligger i väl synligt läge mitt i grönstråket och syns också från gångbron varför den bör utformas med omsorg. Förslagsvis utförs stationen i vackert bearbetad betong med inspiration från Orminges betongtradition. Taket utformas som biotoptak.

VÄXTMATERIAL

Skogslönn, tall, fågelbär, skogsek och ungersk ek.

DAGVATTENHANTERING

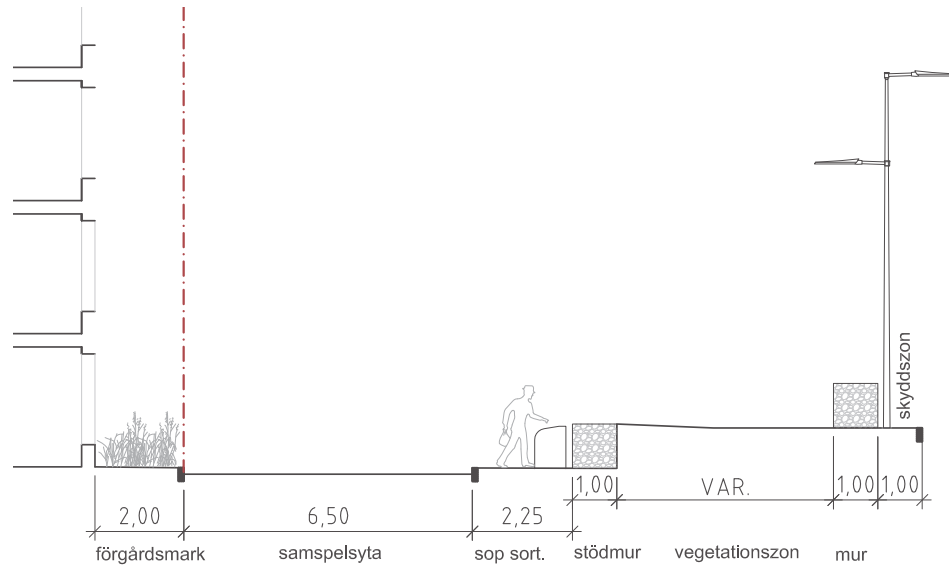
Infiltration, fördröjning och rening i vegetationsytor.

4.1-4.3 ANGÖRINGSGATA

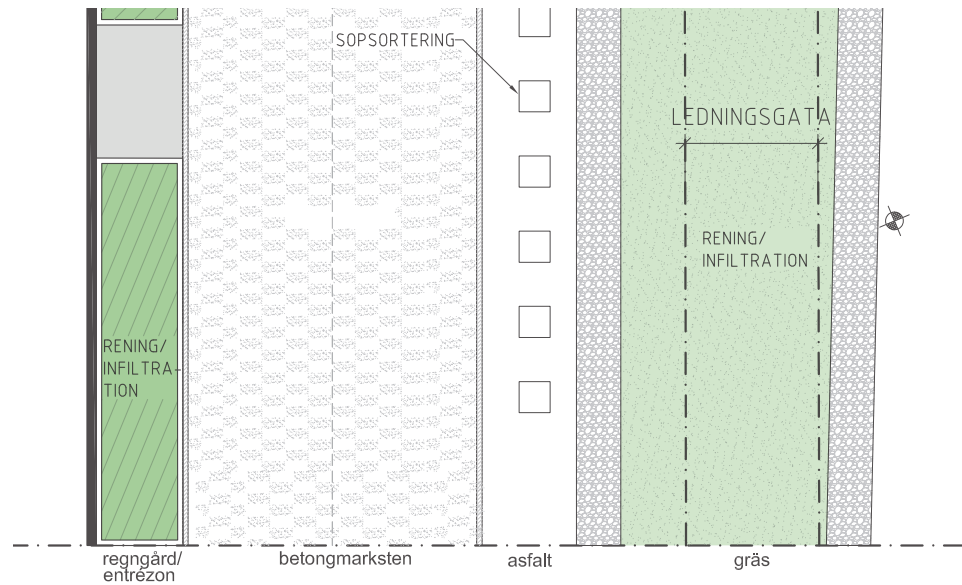

4.1 ANGÖRINGSGATA

PRINCIPSEKTION

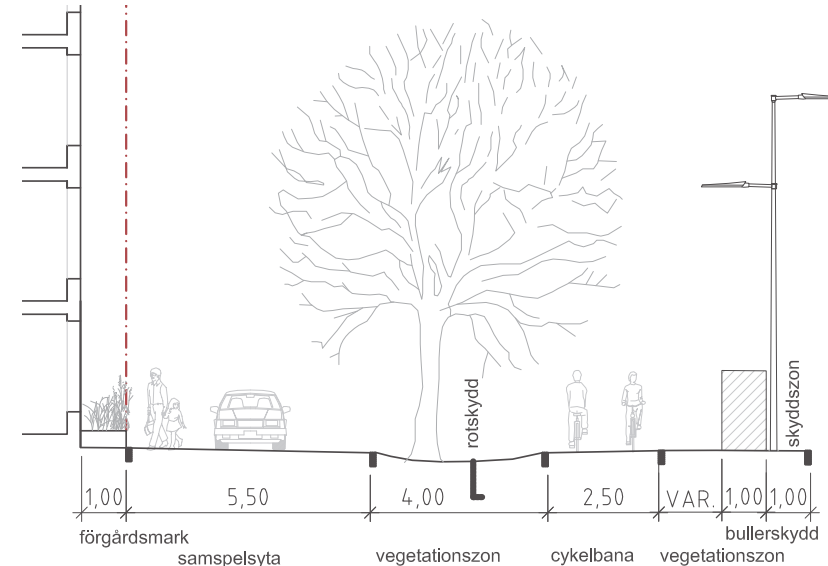
PLANUTSNITT

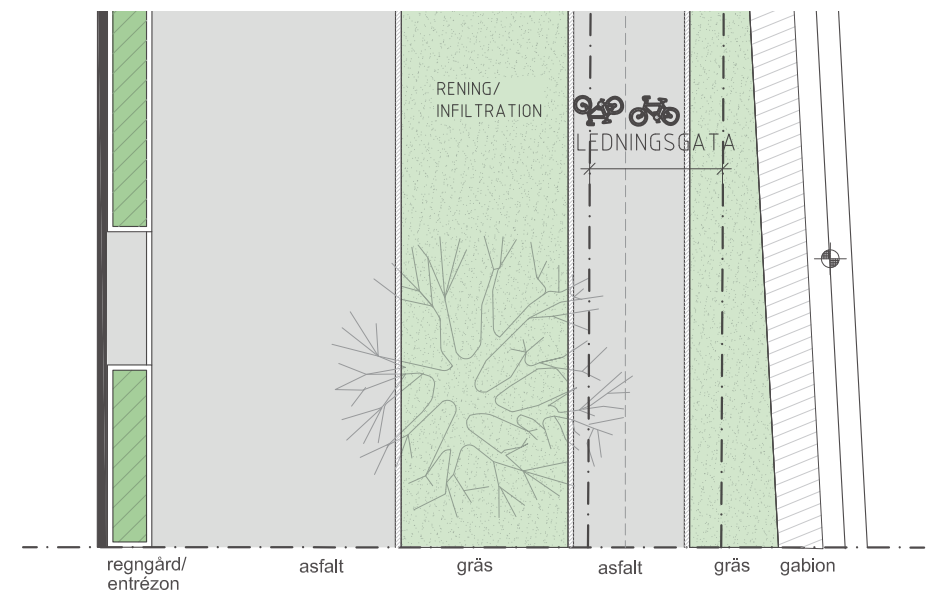
Sektionen redovisar en princip och kan avvika något från de slutgiltiga måtten. Exakta mått framgår av projekteringshandlingar.

4.2 ANGÖRINGSGATA

PRINCIPSEKTION

PLANUTSNITT

Sektionen redovisar en princip och kan avvika något från de slutgiltiga måtten. Exakta mått framgår av projekteringshandlingar.

ORMINGE CENTRUM –

5. GRÖNSTRÅK KANHOLMSVÄGEN

Orienteringsfigur

6 GRÖNSTRÅK KANHOLMSVÄGEN

KARAKTÄR

MÖTESPLATS, NATURMARK, TALL,
RHODODENDRON, STILLHET,
ORIENTERBARHET, UTSIKT

VÄXTGESTALTNING

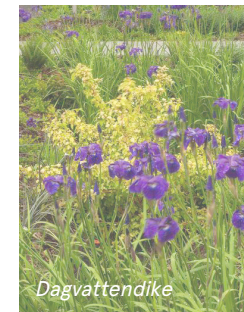
TALL, BJÖRK, MAGNOLIA,
RHODODENDRON, IRIS, SVÄRDSLILJA

Exempel på olika typer av bearbetad betong; screentryckt resp matris, som elnästationen kan bestå av .

Rhododendron

Dagvattendike

Hällmarkstallskog

De två trapporna i gröonstråket; den som leder upp från kanholmsvägen samt den som i parken leder upp till vistelseplatån, kan ges stark identitet och ett lekfullt uttryck genom att färgsätta stättstegen.

GRÖNSTRÅKET KANHOLMSVÄGEN ILLUSTRATIONSPLAN

Kanholmsparken illustrationsplan 1:400.

ORMINGE CENTRUM - 6. RÖDA TORGET

Orienteringsfigur

6. RÖDA TORGET "Orminges offentliga bostadsgård"

VISION

Röda torget är Orminge centrum's mest centrala större offentliga yta. Samtidigt upplevs den ligga lite gömd, eftersom den ligger ca 5 meter över omgivande gator. I och med omformningen av Orminge centrum kommer en ny trappväg med ramp tillskapas ifrån Edövägen vilket medför att Röda torget kommer närmare Orminge övriga centrala delar. Torget ska upplevas som tydligt offentligt i bemärkelsen att både boende och besökare i Orminge ska känna att de kan ta det i anspråk. Samtidigt bör torget behålla sin lokala karaktär; kanske kan det i den bemärkelsen ha prägeln mer av en bostadsgård än ett klassiskt torg. Här ska man kunna duka upp Nackas längsta långbord; i Augusti vid kräftskivan eller under våren för att fira Eid.

Här kan man hänga med en bok samtidigt som man kastar ett öga på barnen som undersöker balansleken eller skrattande springer genom det plötsligt uppsprutande vattnet. Här kan köpa med sig en kaffe och njuta den under trädens halvskugga eller ha med sin egen termos. Här finns plats för Ormingekarnevalen att samlas, för söndagsloppis och skördemarknad. Här finns också mindre intima rum att sätta sig en vardag för att en stund njuta av blomsterprakt eller bara sitta under pergolan och titta på folk. Vintertid är det möjligt att ställa upp en tillfällig isbana omgiven av kulörta lyktor. Kvällstid är torget en trygg plats att passera med karaktärsskapande belysning hängande bland träden längs det tvärgående stråket.

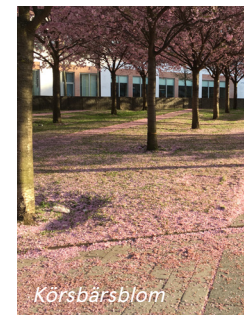
Lekstråk

Platser för spontan fika längs fastighet 46:1
Foto: Åke E:son Lindman

Nedsänkta planteringar för dagvattenhantering

Tydligtstråk

Körsbärsblom

Vattenspel som blickfång och lek

MEDBORGARDIALOG

Torget utformning skulle kunna föregås av en dialog och platsinterventioner exempelvis genom "Kolibri" (kollaborativ gestaltning) genomförda tillsammans med medborgarna kring funktioner, framtida användning och kanske föränderliga delar. Därefter skulle ett slutgiltigt förslag för torget tas fram. Om tid inte finns för detta tillvägagångssätt kan medborgarna bjudas in i ett senare skede för att exempelvis ta fram ett koncept för en del av torget.

FÖRSLAG

Längs med det tvärgående stråket skapas ett lekstråk i halvskuggit läge bland träden. Leken bör rikta sig främst till barn mellan 3 och 9 år och kan förslagsvis innehålla en balanslek, en klätterutmaning och något moment relationslek. Exakt vad leken ska innehålla bör utforskas i ihop med medborgarna och också komplettera den lek som redan finns i Orminge. Leken får gärna utformas efter ett tema och vara unik i sin utformning. Lekytan avgränsas av en sittbar mur mot rörelsestråket. Lekstråket tillsammans med perennplanteringar och dagvattenplantering bildar ett avgränsat rum mot röda längan för spring och

spontana rörelser. Om ett vattenmoment anläggs på den öppna torgytan intill kommer stora lekvärden tillskapas under den varma årstiden.

I söder skapas en större grön volym mot den nya fastigheten i söder. Här är tempot lite lugnare och luften lite fuktigare. Som sådan kan den också fungera lite som en buffert mot bostadshusen. Delar av ytan kommer att skuggas stora delar av dagen vilket måste avspeglas i valet av växtlighet. Närmare den öppna torgytan med vattenelement är läget soligare vilket möjliggör för anläggandet av gräsyta för spontanlek och häng. I korsningspunkten mellan flera av platsens rörelsestråk, öppnar platsen upp sig i fint solläge. Här finns möjlighet för människor att samlas. Längs kanterna finns olika typer av sittplatser och kanske också pergolastrukturer att sitta under för skugga. En vattenanläggning exempelvis med vatten som sprutar upp direkt i mark, skulle bli en stor dragare och vara en attraktion för både barn och vuxna. En sådan anläggning bör utformas så att ytan då vattnet är avstängt kan användas som torgyta.

Ett tvärgående stråk tydliggörs med avvikande beläggning och leder mellan rampen ner mot centrum och gångstråket som leder vidare norrut. Stråket har samma sträckning som den tidigare landsvägen som ledde ut mot Skarpövägen och Hasseludden. De viktiga stråken och entréerna; det tvärgående stråket, passagen under Röda längan och vårdcentralens entré är lätta att hitta då platsens utformning öppnar upp mot dessa målpunkter och skapar tydliga siktlinjer. Fastigheten 46:1 kan genom att öppna upp mot sina idag nästan gömda fasader skapa tydliga entréer mot fastigheten och också låta fastighetens innehåll spilla ut mot torget. Kanske kan fastigheten bidra till Orminges offentliga plats genom att låta ytan vara en aktiv del av torget med ett tema som speglar fastighetens innehåll med bl.a. friskvård, motion och hälsa. En plats för pingisbord, schack och kanske gympaövningar under varma dagar. Konstverket skulle kunna lyftas fram och accentueras med en vattenspegel och därmed skapa en vacker plats för fastighetens hyresgäster att fika vid.

Dagvattnet tas om hand lokalt och leds mot mitten längs med det tvärgående stråket

mot nedsänkta större planteringsytor. Visionen är att skapa ETT golv från fasad till fasad vilket innebär en sömlös övergång mellan allmän platsmark och mark som tillhör fastigheten 46:1. En dialog med fastighetsägaren kring denna vision och kostnadsfördelningar blir en självklar del i den fortsatta utformningen men torde gynna båda parter. Större betongplattor, exempelvis i form av Stelcon-plattor bildar golv från fasad till fasad. Som kontrast till det relativt storskaliga golvet ges det tvärgående stråket en detaljerad mönsterläggning.

Vegetationen inspireras av den omgivande hållmarkstallskogen där tallen planteras som stomme. Som komplement till tallen planteras olika sorter av blommande körsbär. Befintliga körsbärsträd av god kvalitet sparas och blir en del i torgets nya identitet.

En större perennplantering med riklig blomning anläggs vid sidan om den öppna mittersta torgytan. Dagvattenstråket bildar grönskande nedsänkta planteringar bestående av mer robusta perenner och buskar.

Hållmarkstallskog

Karaktärsskapande trappa

Perennplantering

Plats för tillfälliga event

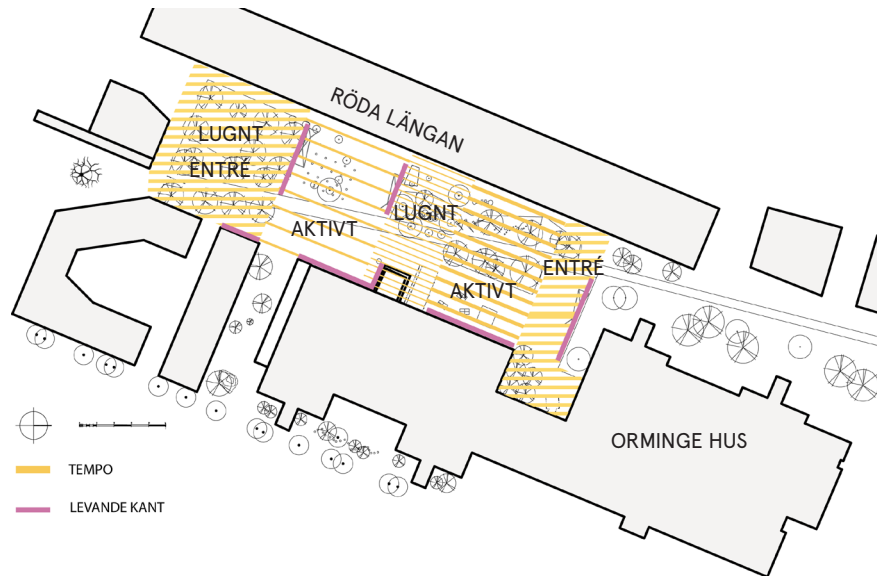

Pingisbord

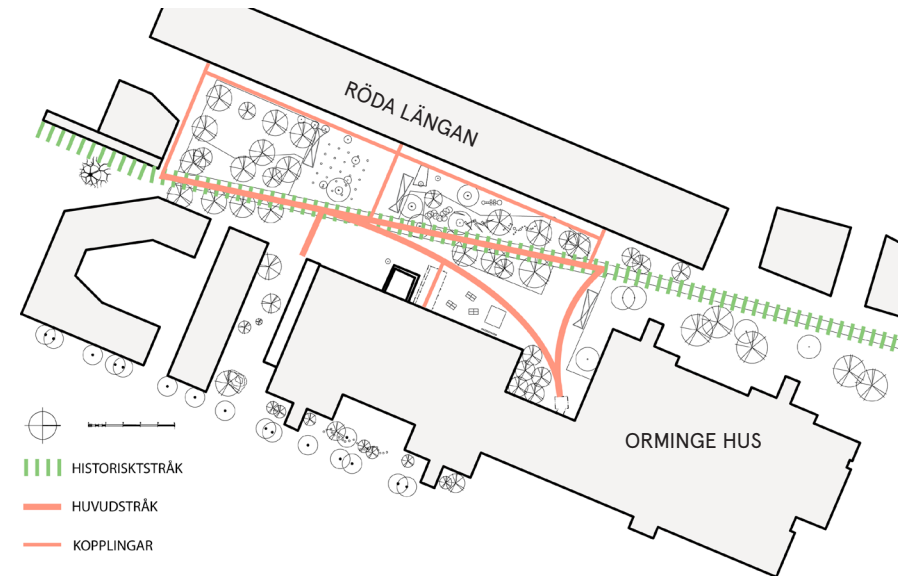

Plats för karneval Foto: Nacka kommun

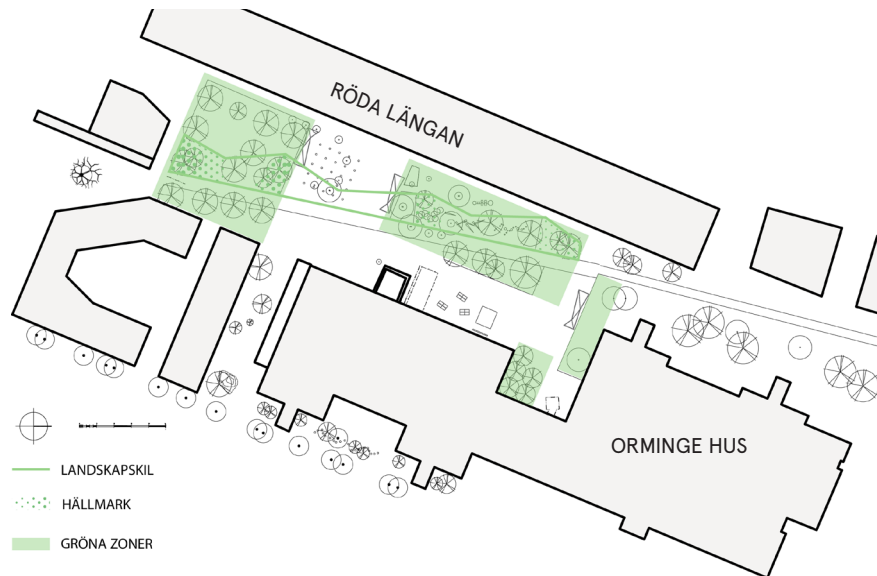
RÖDA TORGET - KONCEPT

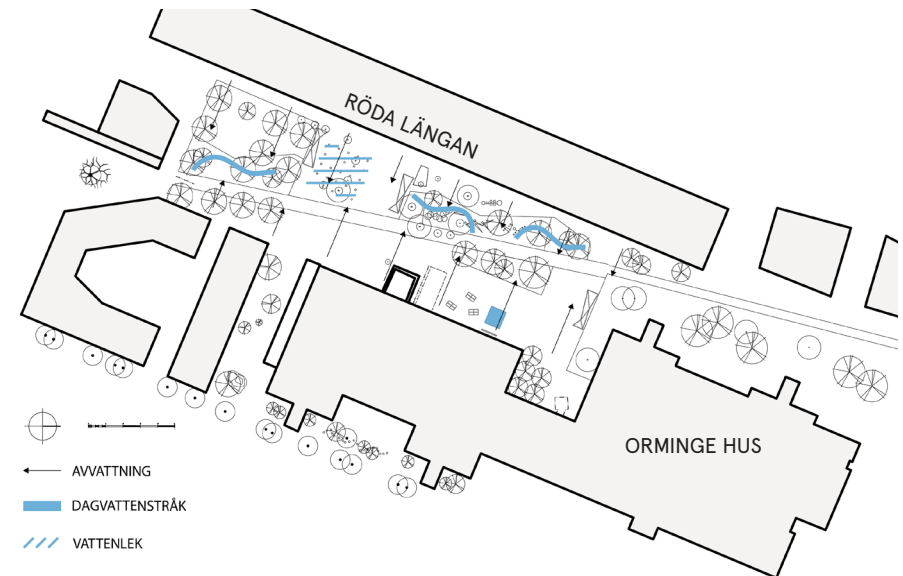
Konceptbild - tempo

Konceptbild -stråk och kopplingar

Konceptbild - landskap

Konceptbild -dagvatten

RÖDA TORGET - ILLUSTRATIONSPLAN

